153. МОСКВА 19. УЛ. ФРУНЗЕ 10 ИНСТИТУТ СОВ. СТРОИТЕЛЬСТВА И ПРАВА

Камуністычная партыя (бальшавікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 122 (5496) СУБОТА 30 МАЯ 1936 г. Год выдання XIX

ПРОЛЕТАРЫ ЎСІХ КРАІН, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

СЁННЯ Ў НУМАРЫ:

АБ ДЗЯРЖАЎНЫМ ПЛАНЕ РАЗВІЦЦЯ ЖЫВЕЛАГАДОЎЛІ НА 1936 ГОД — ПАСТАНОВА СОВЕТА НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ САЮЗА ССР І ЦЭНТРАЛЬНАГА КАМІТЭТА ВКП(б).
А. КІРЫЧЭНКА — РЭСПУБЛІКА КВІТНЕЮЧЫХ САДОЎ І ВІНАГРАДНІКАЎ.
ПЛАТОН ГАЛАВАЧ — ЗАБОЙЦЫ (УРЫВАК З АПОВЕСЦІ «НОСЬБІТЫ ЦЯНАВІСЦІ»).
ЗАМЕСТ АГЛЯДУ ДРУКУ — БЕЗ ПЫТАТ.
ТЭАТР ІМЯ МЕЙЕРХОЛЬДА Ў МЕНСКУ.
ЗАВАЁЎЕМ ПРАВА НА ПАДПІСАННЕ ПІСЬМА ТАВАРЫШУ СТАЛІНУ.
ТВОРЧАСЦЬ БЕЛАРУСКАГА НАРОДУ.
АБМЕРКАВАННЕ ПРАЕКТА ПАСТАНОВЫ ЦВК І СНК СССР.
11-ты ТУР 3-га МАСКОЎСКАГА МІЖНАРОДНАГА ШАХМАТНАГА ТУРНІРУ.

АБ ДЗЯРЖАЎНЫМ ПЛАНЕ РАЗВІЦЦЯ ЖЫВЕЛАГАДОЎЛІ на 1936 год

Пастанова Совета Народных Камісараў Саюза ССР і Цэнтральнага Камітэта ВКП(б)

Совет Народных Камісараў Саюза ССР і Цэнтральны Камітэт ВКП(б) **пастанаўляюць:**

I. Аб плане пагалоўя жывёлы і вырошчвання маладняка

1. Устанавіць план пагалоўя **коней** па Саюзу ССР у соўгасах, калгасах, у калгаснікаў і ў аднаасобнікаў на 1 студзеня 1937 г. у колькасці 16.481 тыс. галоў супроць 14.965 тыс. галоў, меўшыхся на 1 студзеня 1936 года, і план вырошчвання **жарабят** у 1936 годзе ў колькасці 2.044,8 тыс. галоў супроць 1.672 тыс. галоў, вырашчаных у 1935 годзе.

Зацвердзіць план пагалоўя коней на 1 студзеня 1937 г. і план вырошчвання жарабят у 1936 г. па рэспубліках, краях і абласцях у соўгасах, згодна дадатку № 1, і ў калгасах, у калгаснікаў і ў аднаасобнікаў, згодна дадатку № 2.

2. Устанавіць план пагалоўя **буйнай рагатай жывёлы** па Саюзу ССР у соўгасах, калгасах, у калгаснікаў і ў аднаасобнікаў на 1 студзеня 1937 года ў колькасці 48.315 тыс. галоў супроць 41.289 тыс. галоў, меўшыхся на 1 студзеня 1936 года, і план вырошчвання **цялят** у 1936 годзе ў колькасці 13.247 тыс. галоў супроць 12.446 тыс. галоў, вырашчаных у 1935 годзе.

Зацвердзіць план пагалоўя буйнай рагатай жывёлы на 1 студзеня 1937 года і план вырошчвання цялят у 1936 г. па рэспубліках, краях і абласцях у соўгасах, згодна дадатку № 3, і ў калгасах, у калгаснікаў і аднаасобнікаў — згодна дадатку № 4.

3. Устанавіць план вырошчвання **парасят** у 1936 г. па Саюзу ССР у соўгасах, калгасах, у калгаснікаў і ў аднаасобнікаў у колькасці 25.718 тыс. галоў супроць 19.054 тыс. галоў, вырашчаных у 1935 годзе.

Зацвердзіць па рэспубліках, краях і абласцях:

а) план пагалоўя свіней на 1 студзеня 1937 г. і план вырошчвання парасят у 1936 г. у соўгасах, згодна дадатку № 5;

б) план пагалоўя свіней на 1 студзеня 1937 г. у калгасных таварных фермах і план вырошчвання парасят у 1936 г. у калгасных таварных фермах, у калгаснікаў і ў аднаасобнікаў, згодна дадатку № 6.

4. Устанавіць план вырошчвання **ягнят і казлят** у 1936 г. па Саюзу ССР у соўгасах, калгасах, у калгаснікаў і аднаасобнікаў у колькасці 22.234 тыс. галоў супроць 18.493 тыс. галоў, вырашчаных у 1935 годзе.

Зацвердзіць па рэспубліках, краях і абласцях:

а) план пагалоўя **авец і коз** на 1 студзеня 1937 г. і план вырошчвання ягнят і казлят у 1936 г. у соўгасах, згодна дадатку № 7;

б) план пагалоўя авец і коз у калгасных таварных фермах на 1 студзеня 1937 г. і план вырошчвання ягнят і казлят у 1936 г. у калгасных таварных фермах, у калгаснікаў і ў аднаасобнікаў, згодна дадатку № 8.

5. Устанавіць план пагалоўя **вярблюдаў** на 1 студзеня 1937 г. у соўгасах, калгасах, у калгаснікаў і аднаасобнікаў па рэспубліках, краях і абласцях, згодна дадатку № 9.

6. Давесці колькасць **трусаматак** у трусагадоўчых калгасных фермах к 1 студзеня 1937 г. да 900 тыс. галоў.

Зацвердзіць план продажу племянных трусоў калгаснікам з калгасных трусагадоўчых ферм у колькасці 1 млн. галоў.

7. Устанавіць план пагалоўя **аленяў** на 1 студзеня 1937 г. у соўгасах, калгасах, у калгаснікаў і аднаасобнікаў, згодна дадатку № 10.

8. Устанавіць план кантрактацыі цялят у калгаснікаў і аднаасобнікаў для калгасных таварных ферм у колькасці 1 млн. галоў і план продажу свіней калгасным таварным фермам з соўгасаў у колькасці 125 тыс. галоў, у тым ліку з соўгасаў НКСоўгасаў — 105 тыс. галоў, з размеркаваннем па рэспубліках, краях і абласцях, згодна дадатку № 11.

II. Аб дзяржаўнай дапамозе калгаснікам у набыцці каровы і дробнай жывёлы асабістага карыстання

9. Для аказання дзяржаўнай дапамогі бескароўным калгаснікам у набыцці каровы зацвердзіць план кантрактацыі цялят у калгаснікаў і аднаасобнікаў для бескароўных калгаснікаў у колькасці 1.600 тыс. галоў і план продажу цёлак бескароўным калгаснікам з калгасных таварных ферм у колькасці 750 тыс. галоў і з соўгасаў у колькасці 350 тыс. галоў, з размеркаваннем па рэспубліках, краях і абласцях, згодна дадатку № 12.

10. Зацвердзіць наступны план завозу цёлак для бескароўных калгаснікаў:

з Заходняй вобласці 30 тыс. цёлак для калгаснікаў УССР;

з Беларускай ССР 15 тыс. цёлак для калгаснікаў УССР;

з Краснаярскага края 4 тыс. цёлак для калгаснікаў ДВК;

з Усходне-Сібірскага края 2 тыс. цёлак для калгаснікаў ДВК.

Апрача таго, зацвердзіць перакідку ўнутры абласцей Украінскай ССР у колькасці 80 тыс. цёлак.

11. Захаваць для калгаснікаў і аднаасобнікаў, у якіх кантрактуюцца і купляюцца цяляты для бескароўных калгаснікаў і для калгасных таварных ферм, устаноўленыя на 1935 год ільготы па здачы мяса і малака дзяржаве, а таксама парадак і размер налічэння працадзён калгаснікам, у якіх закантрактаваны цяляты.

12. Абавязаць Сельгасбанк прадаставіць калгаснікам, якія не маюць магчымасці аплаціць поўны кошт цёлак, беспрацэнтны грашовы крэдыт у суме 80 млн. рублёў, у тым ліку 50 млн. рублёў за кошт адпушчаных Сельскагаспадарчаму банку ў 1936 годзе крэдытаў і 30 млн. руб. дадаткова з рэзервавага фонду СНК СССР. Апрача таго, адпусціць Наркамзему СССР 6.500 тыс. рублёў на выдаткі, звязаныя з перакідваннем цялят з іншых абласцей у Украінскую ССР і Далёка-Ўсходні край.

13. Зацвердзіць план продажу калгаснікам 2.750 тыс. парасят з калгасных таварных ферм і 500 тыс. парасят з соўгасаў, з размеркаваннем па рэспубліках, краях і абласцях, згодна дадатку № 13.

14. Арганізаваць у 1936 г. 42 новыя інкубатарна-птушкагадоўчыя станцыі.

Устанавіць для інкубатарна-птушкагадоўчых станцый план продажу калгаснікам і рабочым 20.200 тыс. куранят і птушкагадоўча-таварным фермам 9.120 тыс. куранят, з размеркаваннем гэтага плана па рэспубліках, краях і абласцях, згодна дадатку № 14.

III. Аб мерапрыемствах па палепшанню пароды жывёлы і племянной справе

15. Зацвердзіць план метызацыі племяннымі і палепшанымі вытворнікамі 1.700 тыс. коней і 3.900 тыс. галоў буйнай рагатай жывёлы ў калгасах і 5.800 тыс. галоў буйнай рагатай жывёлы ў калгаснікаў і аднаасобнікаў.

Абавязаць НКСоўгасаў, НКзем СССР і НКХарчпром забяспечыць у 1936 годзе ў соўгасах злучку ўсяго матачнага пагалоўя коней, буйнай рагатай жывёлы, авец і свіней племяннымі і палепшанымі вытворнікамі.

16. Абавязаць НКзем СССР на працягу 1936 г. забяспечыць замену ў стадзе калгасаў усіх беспародных кныроў-вытворнікаў племяннымі. Для дапамогі калгасам у замене беспародных кныроў-вытворнікаў племяннымі ўстанавіць наступны план продажу племянных кныроў і свінаматак калгасам з соўгасаў, племянных ферм і дзяржплемгадавальнікаў:

з соўгасаў НКСоўгасаў чыстапародных кныроў — 35 тыс. галоў;

з соўгасаў НКСоўгасаў чыстапародных свінаматак — 25 тыс. галоў;

з племгасаў НКЗ СССР чыстапародных кныроў — 21 тыс. галоў;

з племгасаў НКЗ СССР чыстапародных свінаматак 21 тыс. галоў;

з дзяржплемгадавальнікаў і племферм чыстапародных кныроў — 35 тыс. галоў;

з дзяржплемгадавальнікаў і племферм чыстапародных свінаматак — 15 тыс. галоў.

Прапанаваць НКЗему СССР і НКСоўгасаў устанавіць прадажныя цэны на племянных свіней, у залежнасці ад якасці, у размеры ад 2 руб. 50 к. да 5 р. за кілограм жывой вагі.

17. У адносінах развіцця тонкаруннай аўцагадоўлі кіравацца планам, устаноўленым пастановай СНК СССР і ЦК ВКП(б) ад 7 сакавіка 1936 г.

Устанавіць план метызацыі авец у калгасах, у калгаснікаў і ў аднаасобнікаў каракульскімі і раманаўскімі баранамі ў размеры 2 млн. галоў.

Зацвердзіць план продажу калгасам каракульскіх, раманаўскіх, сараджынскіх, гісарскіх бараноў з соўгасаў у колькасці 11 тыс галоў, бараноў і авец указаных парод з дзяржплемрассаднікаў і калгасных ферм у колькасці 29 тыс. галоў.

18. Давесці пагалоўе жывёлы на племянных калгасных таварных фермах к 1 студзеня 1937 г. да наступных размераў:

па племфермах буйнай рагатай жывёлы да 460 тыс. галоў;

па свінагадоўчых фермах да 270 тыс. галоў;

па аўцагадоўчых і козагадоўчых фермах да 870 тыс. галоў;

19. Зацвердзіць арганізацыю ў 1936 г. наступных новых племгадавальнікаў:

Назва племгадавальнікаў.	Від жывёлы	Парода	Рэспублікі, краі і вобласці
1	2	3	4
1. Гаўрылава-Пасадскі	коні	Клейдэсдаль	Іванаўская вобл.
2 Талаўскі	коні	Першэрон	Варонежская вобл.
3. Шчыграўскі	коні	ускі рысак	Курская вобл.
4. Ульянаўскі	коні	Руска-амерыканскі рысак	Куйбышэўскі край
5. Кабардзінскі	коні	Кабардзінская	Кабардзіна-Балкарская аўт. вобласць
6. Ахал-Тэкінскі	коні	Ахал-Тэкінская	Туркменск ССР
7. Карабаірскі	коні	Карабаірская	Узбекск. ССР.
8. Карэльскі	буйная рагатая жывёла	Фінская	Карэльск. АССР
9. Валагодскі	буйная рагатая жывела	Яраслаўская	Паўночны край
10. Кіргізскі	буйная рагатая жывёла	Швіцкая	Кіргізск. АССР
11. Чохскі	авечкі	Вюртэмбергская	Дагестанская АССР
12. Еўпаторыйскі	авечкі	Каракульская	Крымская АССР
13. Байсукскі	авечкі	Гісарская	Узбекская ССР
14. Башкірскі	козы	Пухавая	Башкірская АССР

20. Зацвердзіць план кантрактацыі племянных бычкоў з прыплоду 1936 г. у калгасах і ў калгаснікаў у раёнах дзяржплемгадавальнікаў і ў племянных калгасных фермах для продажу маючым патрэбу ў племянных быках калгасам у колькасці 94 тыс. бычкоў, з іх чыстапародных 32 тыс. галоў, метысаў другой і вышэй генерацыі — 29.700 галоў і метысаў першай генерацыі—32.300 галоў, з наступным размеркаваннем па пародах:

Пароды	Усяго племянных бычкоў	У тым ліку: Чыстапародных	II і вышэй генерацыі	I генерацыі
1	2	3	4	5
1. Сіментальская	27.790	690	9.800	17.300
2. Швіцкая	18.680	410	5.920	12.350
3. Галандская	3.450	250	1.300	1.900
4. Халмагорская	9.700	4.050	5.650	—
5. Яраслаўская	10.000	10.000	—	—
6. Чырвона-нямецкая	9.860	8.300	1.560	—
7. Шартгорнская	850	—	100	750
8. Бестужаўская	4.340	1.340	3.000	—
9. Чырвона-гарбатаўская	3.000	3.000	—	—
10. Тагільская	2.000	900	1.100	—
11. Істобенская	1.400	1.400	—	—
12. Іншыя	2.930	1.660	1.270	—
Усяго:	94.000	32.000	29.700	32.300

IV. Аб расшырэнні кармовай базы

21. Адзначаючы невыкананне ў 1935 г. плана вытворчасці кармоў радам рэспублік, краёў і абласцей (Саратаўскі край, Курская вобласць, Чэлябінская вобласць і інш.), СНК СССР і ЦК ВКП(б) папярэджваюць, што ў 1936 г. павінна быць аддана асаблівая ўвага належнаму правядзенню ўборкі кармовых культур і арганізацыі сенакашэння і сіласавання з тым, каб план вытворчасці кармоў быў выкананы поўнасцю, як для забяспячэння у першую чаргу абагуленага стада калгасаў, так і выдачы калгаснікам на працадні.

22. Зацвердзіць план сенакашэння, сіласавання і палепшання лугоў і пасьбішч на 1936 г. па рэспубліках, краях і абласцях, згодна дадатку № 15.

23. Для павелічэння кармовых рэсурсаў конегадоўчых і свінагадоўчых калгасных ферм, а таксама племянных ферм буйнай рагатай жывёлы, авец і коз выдзеліць з пасеўных плошчаў 1936 г. 3 млн. гектараў зернафуражных культур і бульбы ў якасці цвёрдай кармовай базы ўказаных ферм калгасаў і вызваліць калгасы ад абавязковых паставак дзяржаве з гэтых плошчаў з тым, каб ураджай з гэтых плошчаў быў скарыстан поўнасцю на корм для жывёлаферм.

Захаваць на 1936 г. вызваленне калгасаў, якія вырошчваюць жарабят, ад абавязковых зернапаставак па 0,5 гектара пасеву на кожнае вырошчваемае ў калгасе жарабё прыплоду 1936 года.

24. Для забеспячэння кантролю за выкананнем дзяржаўнага плана па жывёлагадоўлі захаваць абавязковую справаздачнасць калгасаў, сельсаветаў і соўгасаў аб наяўнасці пагалоўя па відах жывёлы на 1 студзеня.

Абавязаць Цэнтральнае кіраўніцтва народнагаспадарчага ўчоту Дзяржплана СССР правесці чарговы перапіс жывёлы 1 снежня 1936 г.

***

Абавязаць НКЗем СССР, НКСоўгасаў, НКХарчпром і іншыя наркаматы Саюза ССР, якія маюць соўгасы, а таксама соўнаркомы саюзных і аўтаномных рэспублік, краявыя і абласныя выканкомы давесці ў двухдэкадны тэрмін планавыя заданні па развіццю жывёлагадоўлі да соўгасаў, калгасаў, а таксама да сельсаветаў для давядзення заданняў да калгаснікаў і аднаасобнікаў.

СНК Саюза ССР і ЦК ВКП(б) абавязваюць соўнаркомы саюзных і аўтаномных рэспублік, краявыя і абласныя выканкомы, ЦК нацкомпартый, крайкомы і абкомы ВКП(б) забяспечыць пастаяннае кіраўніцтва і аператыўны кантроль за выкананнем дзяржаўнага плана развіцця жывёлагадоўлі.

СТАРШЫНЯ СОВЕТА НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ САЮЗА ССР
В. МОЛАТАЎ.

САКРАТАР ЦЭНТРАЛЬНАГА КАМІТЭТА ВКП(б)
І. СТАЛІН.

28 мая 1936 г.

ДАДАТКІ ДА ПАСТАНОВЫ

ДАДАТАК № 1

Па Беларускай рэспубліцы план пагалоўя коней у соўгасах усіх сістэм на 1 студзеня 1937 г. устаноўлен (у тысячах галоў): 57,3, у тым ліку ў соўгасах НКСоўгасаў 13,47.

План вырошчвання жарабят у 1936 г. у соўгасах усіх сістэм устаноўлен (у тысячах галоў): у 5,8, у тым ліку ў соўгасах НКСоўгасаў у 2,11.

ДАДАТАК № 2

Па Беларускай рэспубліцы план пагалоўя коней на 1 студзеня 1937 г. у калгасах устаноўлен (у тысячах галоў): у 606,5 і ў аднаасобнікаў — 77,2.

План вырошчвання жарабят у 1936 г. устаноўлен (у тысячах галоў: у калгасах у 83,6, і ў аднаасобнікаў — 6,2.

ДАДАТАК № 3

Па Беларускай рэспубліцы план пагалоўя буйнай рагатай жывёлы на 1 студзеня 1937 г. устаноўлен (у тысячах галоў): у соўгасах усіх сістэм у 107,85, у тым ліку: Наркамсоўгасаў — 51,31, Наркамхарчпром — 0,04.

План пагалоўя кароў на 1 студзеня 1937 г. устаноўлен (у тысячах галоў):

у соўгасах усіх сістэм 44,55, у тым ліку: НКСоўгасаў — 21,54, Наркамхарчпром — 0,01.

План вырошчвання цялят у 1936 годзе ўстаноўлен (у тысячах галоў): у соўгасах усіх сістэм 31,50, у тым ліку: НКСоўгасаў — 17,89, Наркамхарчпром — 0,01.

ДАДАТАК № 4

Па Беларускай рэспубліцы план пагалоўя буйнай рагатай жывёлы на 1 студзеня 1937 года устаноўлен (у тысячах галоў): усяго ў калгасах 762,0, ў тым ліку: кароў — 223,0, валоў — 15,0; у калгаснікаў усяго 979,0, у тым ліку кароў — 539,0; у аднаасобнікаў усяго 123,0, у тым ліку кароў—71,0.

План вырошчвання цялят у 1936 годзе ўстаноўлен (у тысячах галоў): у калгасных фермах — 191,0, у калгаснікаў — 274,0, у аднаасобнікаў — 35,0.

ДАДАТАК № 5

Па Беларускай рэспубліцы план пагалоўя свіней на 1 студзеня 1937 г. устаноўлен (у тысячах галоў): у соўгасах усіх сістэм — 155,93, у тым ліку: НКСоўгасаў—73,5, НКХарчпрома — 0,03.

План вырошчвання парасят у 1936 годзе ўстаноўлен (у тысячах галоў): у соўгасах усіх сістэм — 125,8, у тым ліку: Наркамсоўгасаў — 62,1.

ДАДАТАК № 6

Па Беларускай рэспубліцы план пагалоўя свіней у калгасных таварных фермах на 1 студзеня 1937 года устаноўлен (у тысячах галоў) у 310,0.

План вырошчвання маладняка свіней у 1936 годзе ў калгасных таварных фермах устаноўлен (у тысячах галоў): 240,0, у калгаснікаў 1.373,3 і ў аднаасобнікаў — 156,7.

ДАДАТАК № 7

Па Беларускай рэспубліцы план пагалоўя авец і коз на 1 студзеня 1937 г. у соўгасах усіх сістэм устаноўлен (у тысячах галоў) у 9,20.

План вырошчвання ягнят і казлят у 1936 годзе ў соўгасах усіх сістэм устаноўлен (у тысячах галоў) у 2,40.

ДАДАТАК № 8

Па Беларускай рэспубліцы план пагалоўя авец і коз на 1 студзеня 1937 года ў калгасных таварных фермах устаноўлен (у тысячах галоў) у 235,0.

План вырошчвання ягнят і казлят у 1936 годзе устаноўлен (у тысячах галоў): у калгасных таварных фермах — у 95,0, у калгаснікаў — у 261,0 і ў аднаасобнікаў— у 19,0.

ДАДАТАК № 11

Па Беларускай рэспубліцы план кантрактацыі цялят у калгаснікаў у 1936 г. устаноўлен (у тысячах галоў) у 50,0.

План продажу свіней з соўгасаў для калгасных таварных ферм у 1936 г. устаноўлен (у тысячах галоў) усяго ў 7,0, у тым ліку: з соўгасаў НКСоўгасаў у 7,0.

ДАДАТАК № 12

Па Беларускай рэспубліцы план аказання дзяржаўнай дапамогі бескароўным калгаснікам у набыцці цёлак у 1936 г. устаноўлен (у тысячах галоў) усяго ў 50,0.

План продажу з калгасных таварных ферм — 25,0.

План кантрактацыі ў калгаснікаў і аднаасобнікаў — 22,0.

План продажу з соўгасаў — 3,0, у тым ліку: з соўгасаў НКСоўгасаў — 3,0.

ДАДАТАК № 13

Па Беларускай рэспубліцы план продажу парасят калгаснікам з калгасных таварных ферм у 1936 г. устаноўлен (у тысячах галоў) у 45,0, па продажу з соўгасаў у 19,0, у тым ліку: з соўгасаў НКСоўгасаў — у 19,0.

ДАДАТАК № 14

Па Беларускай рэспубліцы план продажу куранят інкубатарнымі птушкагадоўчымі станцыямі ў 1936 г. устаноўлен (у тысячах) калгасам — 117, калгаснікам і аднаасобнікам — 325.

ДАДАТАК № 15

Па Беларускай рэспубліцы план сенакашэння, сіласавання і палепшання лугоў і пасьбішч на 1936 год устаноўлен:

па сенакашэнню з натуральных сенакосаў (у тысячах гектараў) — усяго 1.815, у тым ліку соўгасы усіх сістэм — 90, з іх соўгасы НКСоўгасаў — 51,7;

па сіласаванню (у тысячах тон), усяго 882,3, у тым ліку соўгасы ўсіх сістэм — 82,3, з іх соўгасы НКСоўгасаў — 52,1.

Па палепшанню лугоў і пасьбішч (у тысячах гектараў) усяго 403, у тым ліку соўгасы ўсіх сістэм — 23, з іх соўгасы НКСоўгасаў — 13,7.

У Совеце Працы і Абароны

У сувязі з зацверджаным СНК СССР і ЦК ВКП(б) дзяржаўным планам развіцця жывёлагадоўлі на 1936 год, Совет Працы і Абароны прыняў пастанову, якая прадугледжвае рад дадатковых мерапрыемстваў у гэтай галіне.

Згодна рашэння СПА, у 1936 г. павінна быць арганізавана 1.370 новых заатэхнічных участкаў з давядзеннем іх агульнай колькасці да 9.290; 372 новых ветэрынарных участкі з давядзеннем іх агульнай колькасці да 6.024; 1.213 новых ветэрынарных фельчарскіх пунктаў з давядзеннем іх агульнай колькасці да 9.065.

Апрача таго павінна быць арганізавана 63 новых міжраённых ветэрынарна-бактэрыялагічных лабараторый з давядзеннем іх агульнай колькасці да 385.

Той-жа пастановай зацверджан план снабжэння соўгасаў і калгасаў ветэрынарнымі медыкаментамі, біяпрэпаратамі, дэзінфекцыйнымі сродкамі і ветэрынарным інструментам на агульную суму 100 млн. рублёў.

Адначасова Совет Працы і Абароны пастанавіў адпусціць у 1936 годзе для продажу калгасам на будаўніцтва і абсталяванне памяшканняў для жывёлы ў калгасных таварных фермах рад будаўнічых матэрыялаў (круглы і пілены лес, жалеза, цвікі, шкло, толь і т. д.).

СОВЕЦКАЯ МАЛДАВІЯ

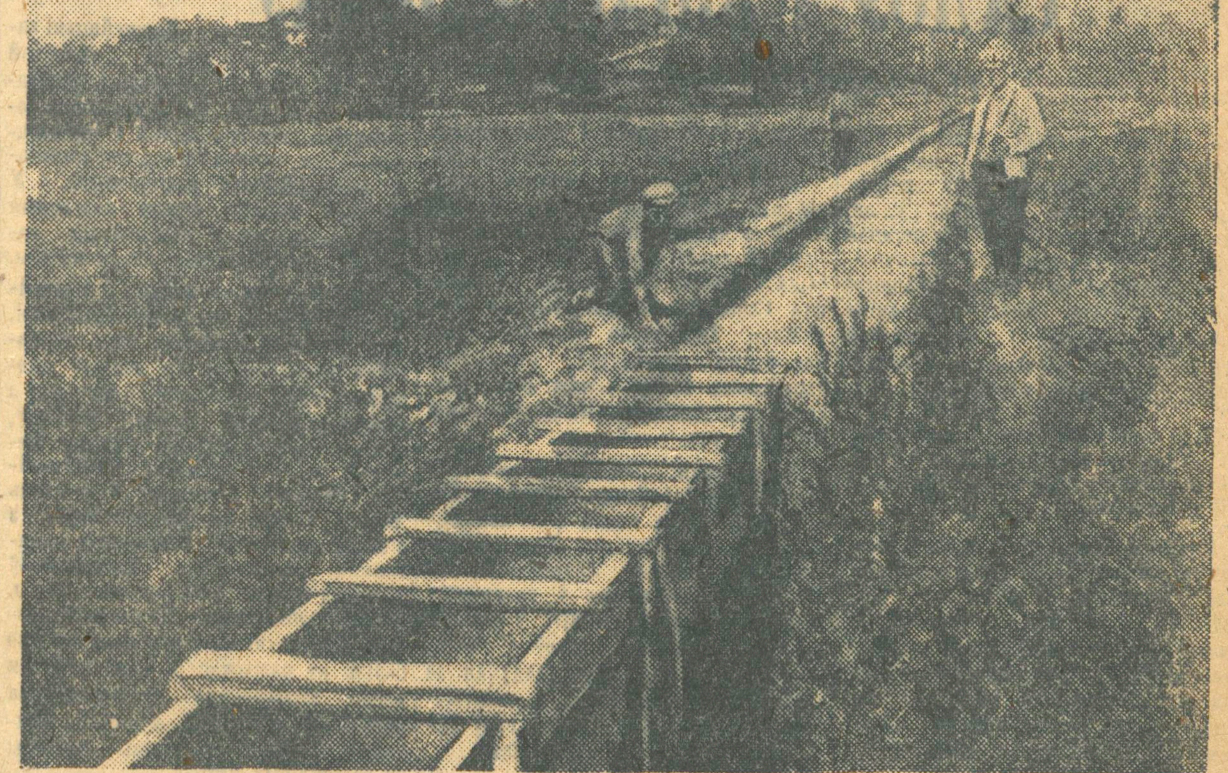

Сёння ў нумары змяшчаецца артыкул (гл. 2 стар.) і фота аб Малдаўскай аўтаномнай совецкай соцыялістычнай рэспубліцы.

1. Важнейшымі галінамі сельскай гаспадаркі Малдавіі з'яўляюцца садоўніцтва, вінаградарства і гароднітва. У раёнах Малдаўскай АССР праводзяцца работы па ірыгацыі гародаў. НА ЗДЫМКУ: пабудова Карагашскай ірыгацыйнай станцыі ў Малдаўскай АССР.

ТУРЭЦКІ ДРУК АБ НОВАЙ СОВЕЦКАЙ КАНСТЫТУЦЫІ

АНКАРА, 28 мая. (БЕЛТА). Газета «Ачык сез» прысвячае вялікі артыкул пастанове пленума канстытуцыйнай камісіі, аб унясенні праекту канстытуцыі на разгляд бліжэйшай сесіі Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта.

Аўтар артыкула з захапленнем адклікаецца аб дасягненнях Совецкага Саюза ва ўсіх галінах сацыялістычнага будаўніцтва: «Рост прамысловай вытворчасці, умацаванне валютнай сістэмы, развіццё транспарту, палепшанне бытавых умоў,— усё гэта прывяло да таго, што совецкія грамадзяне яшчэ з большай сілай дабіваюцца мірнага жыцця і безапаснасці. Усё маладое пакаленне ўжо да мозга касцей стала бальшэвіцкім».

Адзначаючы няўхільнае з года ў год умацаванне совецкай улады і асабліва падкрэсліваючы палітычнае значэнне новай канстытуцыі, аўтар прыходзіць да вываду, што «усё гэта яшчэ больш павялічыць адзінства і маналітнасць вялікага, прыязнага нам народу і яшчэ больш узмоцніць яго абароназдольнасць».

ЗАЯВА МУСАЛІНІ

ЛОНДАН, 28 мая. (БЕЛТА). «Дэйлі тэлеграф» публікуе інтэрв'ю свайго дыпламатычнага аглядальніка з Мусаліні.

Мусаліні заявіў, што «адмена санкцый будзе азначаць уваходжанне Італіі ў рады краін, якія не маюць прэтэнзій». Мусаліні даў няпэўны адказ на пытанне адносна гандлёвых праў іншых краін у італьянскай Афрыцы.

На пытанне, ці не пажадана, каб з Англіяй і Францыяй былі пачаты перагаворы для таго, каб урэгуляваць адносіны паміж італьянскай імперыяй і суседнімі тэрыторыямі, Мусаліні адказаў, што такія перагаворы былі-б пажаданы.

На пытанню аб водах возера Тана Мусаліні заявіў, што інтарэсы Англіі, паколькі справа ідзе аб водах возера Тана, будуць поўнасцю паважацца.

У адказ на пытанне адносна італьянскіх войск у Лівіі Мусаліні ўказаў, што войскі з Лівіі не будуць пакуль-што адкліка्ны.

ХВАЛЯВАННІ У ПАЛЕСТЫНЕ

ЛОНДАН, 29 мая. (БЕЛТА). У Іерусаліме (Палестына) апублікавана афіцыяльнае паведамленне, у якім гаворыцца, што войскі гатовы ў выпадку неабходнасці пусціць у ход слезатачывы газ.

Арабскі вярхоўны камітэт пастанавіў паслаць мандатнай камісіі Лігі нацый тэлеграму, якая растлумачвае прычыну выступлення арабаў. У тэлеграме будзе ўказана, што арабы маюць намер прадаўжаць забастоўку, пакуль іх патрабаванні не будуць задаволены.

Учора ў Іерусаліме быў забіты стрэлам англійскі паліцэйскі.

Арабскія газеты ў Палестыне не будуць выходзіць на працягу трох дзён у знак пратэсту супроць уведзеных уладамі абмежаванняў друку.

ПРАБЫВАННЕ БЕКА У БЕЛГРАДЗЕ

ВЕНА, 28 мая. (БЕЛТА). Як паведамляюць з Белграда, учора ўдзень міністр замежных спраў Польшчы Бек быў прыняты югаслаўскім прынцам, рэгентам Паўлам. Прынцрэгент уручыў Беку вышэйшы югаслаўскі ордэн «Белага арла» 1-га класа.

Увечары югаслаўскі прэм'ер і міністр замежных спраў Стаядыновіч наладзіў у гонар Бека вялікі банкет, на якім прысутнічалі, апрача Бека і Стаядыновіча, члены югаслаўскага ўрада.

Як перадае агенцтва «Тэлеграфенкомпані», Стаядыновіч, падкрэсліваючы ў сваёй прамове цесныя прыязныя адносіны паміж Югаславіяй і Польшчай, заявіў, што ні Югаславія, ні Польшча «не дазволяць, каб іншыя дзяржавы без іх згоды і без іх роўнаправўнага ўдзелу распараджаліся іх лёсам».

Германскі друк падкрэслівае значэнне таго факту, што пасланнікі Францыі, Румыніі і Чэхаславакіі ў Белградзе дэманстрацыйна не прымалі ўдзел ў арганізаванай югаслаўскім урадам урачыстай сустрэчы Бека.

ПРАТАКОЛ АБ ПРАДОЎЖАННІ РЫБАЛОЎНАЙ КАНВЕНЦЫІ УСТУПІЎ У СІЛУ

ТОКІО, 28 мая. (БЕЛТА). Агенцтва «Дамей цусін» паведамляе, што пратакол аб прадоўжанні тэрміну дзеяння рыбалоўнай канвенцыі, падпісаны 25 мая ў Маскве, санкцыянаваны імператарам. Сёння тэкст пратакола апублікаваны ў афіцыяльнай газеце «Кампо». Такім чынам, пратакол уступіў у сілу.

МІЖНАРОДНАЯ ХРОНІКА

* У Гельсінгфорсе (Фінляндыя) пачаўся разгляд справы вядомага фінскага рэвалюцыянера **Антыкайнена.** Пракурор выклікаў 26 новых сведак. На судзе прысутнічаюць англійскія і шведскія адвакаты.

* У Клайпедзе (Мемель) літоўскія ўлады раскрылі **шпіёнскую арганізацыю,** якая працавала на карысць «адной суседняй дзяржавы». Арыштавана па гэтай справе 17 чал. Шпіёнская арганізацыя мела свае апорныя пункты ў радзе ўрадавых і грамадскіх устаноў Клайпедскай вобласці.

* У Анкары (Турцыя) адбылося ўрачыстае адкрыццё **пасажырскай авіялініі Анкара—Стамбул.** Рэйсы па гэтай лініі будуць адбывацца штодзень.

* Надзвычайны ўпаўнаважаны Гітлера **Рыбентроп** прыбыў у Англію. Рыбентроп катэгарычна адмаўляе, што яго паездка мае палітычнае значэнне. Ён быццам прыбыў у Англію з прыватным візітам да былога міністра авіяцыі лорда Лондандэры.

* Шанхайскі карэспандэнт агенцтва «Брытыш юнайтэд прэс» паведамляе, што **4 эшалоны з японскімі войскамі,** якія накіроўваюцца ў Паўночны Кітай, знаходзяцца на шляху да Цыньваньдао. Японія намерана пачаць у чэрвені шырокае наступленне, каб далучыць да Манчжуго рад кітайскіх правінцый.

* Агенцтва Хуалянь паведамляе, што **мукдэнскі арсенал** (Манчжуго) пашыраны і рэарганізаваны. Арсенал вырабляе таксама гарматы. У ваколіцах Чанчуня пабудавана газаўбежышча на 5.000 чал.

* Саюз германскіх пісьменнікаў, якія эміігравалі з Германіі, абвясціў аб назначэнні прэміі **імя Генрыха Гейне,** якая будзе прысуджацца штогод за лепшы твор пісьменніка, эміграваўшага з Германіі. Прэмія будзе выдавацца 10 мая ў гадавіну спалення кніг фашыстамі.

МУЗЕЙ В. І. ЛЕНІНА

НА ЗДЫМКУ: карціна мастака Малькова «Барацьба за III з'езд партыі—нарада «22-х».
Рэпрадукцыя ФІШМАНА і ЛАСКУТОВА (Саюзфото).

Заваюем права на падпісанне пісьма таварышу Сталіну

ПРА ШТО РАСКАЖУЦЬ СТАЛІНУ КАЛГАСНІКІ ПАЛЕССЯ

МАЗЫР, 28 мая. (Кар. «Звязды»). Ва ўсіх калгасах Мазырскай акругі шырока разгарнулася прапрацоўка пісьма калгаснікаў сельгасарцелі «Чырвоны партызан», Бабруйскага раёна. Прапанова калгаснікаў Бабруйшчыны аб пасланні пісьма знатных людзей БССР любімаму правадыру народу таварышу **Сталіну** сустрэла аднадушнае адабрэнне ў працоўных совецкага Палесся.

Вітаючы гэту каштоўную ініцыятыву, калгаснікі і калгасніцы Палесся прапануюць расказаць у пісьме любімаму Сталіну аб пераўтварэнні ў мінулым цёмнага, закінутага края балот і пяску ў квітнеючы край ордэнаноснай БССР, у край, дзе пад кіраўніцтвам партыі ідзе ўпартая барацьба за высокі сталінскі ўраджай.

Ужо ў мінулым годзе асобныя калгасы Палесся (калгасы імя Варашылава, Тураўскага раёна, імя Куйбышава, Мазырскага раёна, і рад інш.) дабіліся рэкорднага ўраджаю зернавых культур, ільну, канапель, бульбы і гародніны. Бальшавіцкая барацьба гэтых калгасаў за высокі ўраджай была адзначана ўрадам вышэйшай узнагародай іх кіраўнікоў і радавых калгаснікаў. Вытворчыя дасягненні ордэнаносцаў **Блоцкага, Юхневіча, Каўдэрка** з'явіліся магутным фактарам мабілізацыі калгаснікаў на барацьбу за высокі ўраджай калгасных палёў.

Гэта барацьба вылілася ў канкрэтныя формы. У адных калгасах арганізаваны дземчэнкаўскія звенні, у другіх — звенні «тысячніц», у трэціх — звенні высокага ўраджаю. Такіх звенняў у калгасах Мазырскай акругі налічваецца каля 500. Кожнае звяно змагаецца на пэўным участку зямлі за пэўны ўраджай той ці іншай культуры. Тысячу кілаграмаў ільноваласна з гектара, 25—30 цэнт. зернавых, 500 цэнт. бульбы — вось абавязацельствы звенняў. Аб такім урадж аі сяляне старога Палесся не маглі нават і марыць. Для калгаснікаў цяперашняга Палесся такі ўраджай — рэальная справа.

Калгаснікі і калгасніцы Мазырскай акругі хочуць расказаць у пісьме таварышу Сталіну і аб росце культуры ў калгасах Палесся. На сваім сходзе калгаснікі і калгасніцы сельгасарцелі імя Варашылава, Мазырскага раёна, парашылі абавязкова напісаць у пісьме Сталіну аб росце культуры ў сваім калгасе. Старую вёску Бабры, у якой знаходзіцца калгас, зараз не пазнаць. Вялікія калгасныя будынкі, канюшні, кароўнікі, свіран, лазня, дзіцячы ачаг, клуб асвятляюцца электрычнасцю. Лямпа Ільіча хутка загарыцца і ў хатах калгаснікаў. Зараз усе калгасныя хаты радыёфікаваны. Калгасы «Ударнік» і «Чырвоны сцяг», Юравіцкага сельсовета, хочуць расказаць у пісьме аб сваім калгасным хоры, які арганізаван з перадавых калгаснікаў і калгасніц.

ЗМАГАЕМСЯ ЗА ПРАВА ПАДПІСАЦЬ ПІСЬМО ВЯЛІКАМУ СТАЛІНУ

Калектыў настаўнікаў менскай першай сярэдняй школы, прачытаўшы пісьмо калгаснікаў сельгасарцелі «Чырвоны партызан № 1», шчыра вітае і падтрымлівае іх прапанову аб пасланні пісьма вялікаму **Сталіну** ад лепшых, перадавых людзей ордэнаноснай БССР.

Штодзенныя клопаты партыі, урада і вялікага **Сталіна** аб школе і настаўніку ўскладаюць на нас вялікія абавязкі. Мы даем большэвіцкае слова партыі, ураду і таварышу **Сталіну,** што ўсе сілы аддамо на лепшае выхаванне падрастаючага пакалення. Мы абяцаем у часе іспытаў быць чулымі ў адносінах да кожнага вучня, разам з гэтым не зніжаць патрабаванняў ў сэнсе ацэнкі яго сапраўднай паспяховасці.

Летні адпачынак вучняў і настаўнікаў арганізуем так, каб яны змаглі восенню са свежымі сіламі прыступіць да вучобы. Абяцаем забяспечыць педагагічнымі сіламі дзіцячую пляцоўку пры школе, санаторны, окцябрацкі і піонерскі лагеры, дзе будуць адпачываць дзеці нашай школы.

Мы будзем змагацца за права вылучыць са свайго асяроддзя лепшых настаўнікаў для подпісу пісьма таварышу **Сталіну.**

Настаўнікі менскай 1-й поўнай сярэдняй школы: **Кравякоў, Якшэвіч, Чаховіч, Шкляева, Сітнік, Дубіцкі, Барсукова, Багомя, Міхневіч, Шпак, Гладкая, Сыс, Нуменка, Пехман, Алейнік, Буклей, Пікулік, Кобля.**

РАСКАЖАМ ВЯЛІКАМУ СТАЛІНУ АБ НАШЫХ ПОСПЕХАХ

СЛУЦАК. (Па тэлефону). Калгаснікі калгаса **«Пражэктар»,** Кіраўскага сельсовета (Слуцкі раён), горача адабраюць і падтрымліваюць выдатную прапанову бабруйскіх калгаснікаў аб пасланні пісьма таварышу Сталіну.

Калгаснікі на сваім агульным сходзе заявілі, што яны хочуць расказаць любімаму Сталіну аб сваіх поспехах у час веснавой сяўбы, аб тым, як у калгасных брыгадах выраслі дзесяткі перадавых людзей—стаханаўцаў.

Замацаваць поспехі веснавой сяўбы на праполцы, на далейшым доглядзе пасеваў, па-стаханаўску правесці ўборку сталінскага ўраджаю—такое абавязацельства ўзялі на сябе калгаснікі, каб заваяваць права падпісаць пісьмо лепшых людзей Совецкай Беларусі вялікаму правадыру народаў.

Е. КАЗАЧУК.

ЗАМЕСТ АГЛЯДУ ДРУКУ

БЕЗ ЦЫТАТ

Узмацненне агульнай увагі да ўсіх падзей, якія адбываюцца ў мастацтве, безумоўна, адбілася і на нашым друку. Газеты больш уважліва пачалі прыглядацца да работы нашых тэатраў, мастакоў, музыкаў. І трэба прама сказаць, што чытач прывык ужо ў газеце бачыць цвярозы, сур'ёзны, абдуманы водгук аб той ці іншай тэатральнай пастаноўцы, аб рабоце таго ці іншага тэатра.

Але калі ёсць такія людзі, якія чытаюць і **«Чырвоную змену»** і газету **«Літаратура і мастацтва»,** то іх становішча сапраўды незавіднае.

Учора выступіла адна газета і дала ацэнку якой-небудзь тэатральнай пастаноўцы. Сёння выступае другая газета і заяўляе, што ўсё, што напісана ў той газеце, хлусня, што там (у рэдакцыі) сядзяць недавучаныя людзі, якія наогул нічога не разумеюць і ім ні ў якім выпадку ні ў чым верыць нельга. Чытач здзіўлен — каму-ж верыць?

Мы не будзем прыводзіць цытат, каб не паўтараць тых безадказных, грубых выразаў (наогул няварт ых нашага друку), якімі поўны «дыскусійныя артыкулы» ў гэтых газетах.

1 красавіка «Чырвоная змена» абрадавала чытача рэдакцыйным артыкулам пад назвай «Супроць фармалізма і натуралізма ў тэатры». Гэта было ў перыяд дыскусіі, ўзнятай артыкуламі «Праўды». Не ўваходзячы ў ацэнку ўсяго артыкула, скажам толькі, што, калі верыць газеце, у нас у Совецкай Беларусі няма ні аднаго добрага тэатра, ні аднай добрай пастаноўкі. Рэдакцыя шчодра, як на экзаменах дала амаль усім тэатрам і ўсім пастаноўкам ацэнкі **«пасрэдна», «слаба», «дрэнна».** Абвінаваціўшы амаль усе тэатры (апрача Трама) ў фармалізме і натуралізме, яна перад кожным паставіла задачы на будучае і супакоілася. На тэатральным фронце, мяркуючы па газеце, наступіла магільная цішыня.

Але вось БДТ-1 паставіў п'есу Адуева «Як яе завуць?» Газета «Літаратура і мастацтва» ў сваёй рэцэнзіі рэзка раскрытыкавала п'есу і ўказала, што моцны і здольны калектыў тэатра зрабіў усё магчымае, каб даць усё-ж добры спектакль.

У адказ на гэта «Чырвоная змена» разразілася артыкулам «К»—«Радасны спектакль». Забыўшы аб сваім заўпакойным артыкуле, змешчаным паўтара месяца таму назад, «Чырвоная змена» расхвальвае гэты спектакль так, як быццам гэта першае сапраўднае дасягненне тэатра. Пры гэтым «Чырвоная змена» не скупіцца на такія эпітэты, як «цудоўны», «яркі», «прыгожы», «выдатны». Ні слова аб недахопах п'есы, аб недахопах усяго спектакля. А першы-ж БДТ даў куды больш моцныя і каштоўныя спектаклі! У гэтым-жа артыкуле «Чырвоная змена» пачынае біць «начотчыкаў» і «мудрых эстэтаў» з «Літаратуры і мастацтва».

«Літаратура і мастацтва» неадкладна адказвае на выступленне «Чырвонай змены». Апошняя не засталася ў даўгу перад «Літаратурай і мастацтвам». У ход была пушчана такая зброя, якой няма і ніколі не было ў арсенале большэвіцкага друку. Усе грахі і старыя і будучыя выцягваюцца на свет і замест дзелавой крытыкі, крытыкі па сутнасці газеты абліваюць адна адну брудам. Трэба прама сказаць, што ў гэтай бясрынцыповай палеміцы «Літаратура і мастацтва» праявіла больш вытрыманасці і спакою.

Канчаючы свой апошні артыкул «Натхнёныя балбатуны» (загаловак адзін чаго варты!), «Чырвоная змена» ўрачыста аб'яўляе, што на гэтым «дыскусію» лічыць закончанай.

Даўно пара! Пара выгнаць з рэдакцыі газет людзей, якія імкнуцца старыя, асабістыя склокі (існуючыя ў асяроддзі некаторых «літаратараў» і «крытыкаў») выцягнуць на старонкі газет і весці паміж сабою «барацьбу», прыкрываючыся газетнымі паласамі.

Ужо час узяцца за сур'ёзнае, усебаковае асвятленне пытанняў мастацтва без дзіцячага захаплення і пахавальнага апявання, ужо час пакінуць блытаць чытача і падрываць яго давер'е да нашага друку.

НАРАДА РЭДАКТАРОЎ ГАРАДСКІХ І АКРУГОВЫХ ГАЗЕТ БЕЛАРУСІ

25 і 26 мая ў г. Менску праходзіла нарада рэдактароў гарадскіх і акруговых газет Беларусі, скліканая аддзелам друку ЦК КП(б)Б.

На нарадзе выступілі тт.: Мінкін (заг. аддзелам друку ЦК КП(б)Б), Конік (заг. аддзелам партыйнай агітацыі і прапаганды ЦК КП(б)Б), Готфрыд (заг. прамыслова-транспартным аддзелам ЦК) і Картукоў (заг. сельгасаддзелам ЦК).

Рэдактары гарадскіх і акруговых газет прынялі актыўны ўдзел у нарадзе і ў сваіх выступленнях падзяліліся вопытам работы, расказалі аб тым, як рэдагуемыя імі газеты асвятляюць пытанні партыйнага жыцця, стаханаўскага руху і культурнага будаўніцтва. У той-жа час рэдактары ў сваіх выступленнях ускрылі недахопы газет і ўнеслі рад канкрэтных прапаноў па далейшаму палепшанню іх работы.

Нарада вялікую ўвагу аддала падрыхтоўцы і правядзенню надыходзячых кустаўых нарад рэдактароў газет.

Намечаны рад канкрэтных мерапрыемстваў па далейшаму палепшанню работы газет.

ПЛЕНУМЫ СТАЛІНСКАГА І ВАРАШЫЛАЎСКАГА РАЙКОМАЎ ПАРТЫІ

28 мая адбыўся пленум Сталінскага горрайкома партыі. З дакладам аб ходзе абмену партыйных дакументаў выступіў сакратар райкома тав. Літвін.

Па дакладу разгарнуліся ажыўленыя спрэчкі. Выступіла 12 чалавек — сакратары парткомаў завода імя Кірава тав. Шамес, фабрыкі «Комунарка тав. Драбкін, трэста «Лесбел» тав. Гершман і іншыя.

Пленум намеціў практычныя мерапрыемствы для далейшага палепшання ўнутрыпартыйнай работы.

28 мая адбыўся пленум Варашылаўскага горрайкома партыі. Пленум абмеркаваў даклад сакратара райкома тав. Кавалёва аб ходзе абмену партыйных дакументаў і судаклады сакратароў парткомаў завода імя Молатава тав. Пакумейкі і Менбудтрэста т. Данкмана аб замацаванні вынікаў абмену партыйных дакументаў.

У сваёй пастанове пленум адзначыў вялікую дапамогу ЦК КП(б)Б у штодзеннай рабоце партыйнай арганізацыі.

ВЫПРАЎЛЕННЕ ПАМЫЛКІ

Ва ўчарайшым нумары газеты «Звязда» ў перадавым артыкуле **«Больш увагі стаханаўскаму руху»** пераблытан другі абзац. Першы сказ гэтага абзаца трэба чытаць: «Правадыр нашай партыі таварыш **СТАЛІН** на ўсесаюзнай нарадзе стаханаўцаў прамысловасці даў глыбокі бліскучы **аналіз стаханаўскага** руху» і т. д.

Пачатак сёмага абзаца чытаць: «На ўсесаюзнай нарадзе стаханаўцаў таварыш Сталін гаварыў» і т. д.

А. А. КІРЫЧЭНКА

РЭСПУБЛІКА КВІТНЕЮЧЫХ САДОЎ І ВІНАГРАДНІКАЎ

(Совецкая Малдавія)

У адным старым геаграфічным падручніку мы нядаўна натрапілі на такую характарыстыку малдаван левабярэжжа Днестра, г. зн. цяперашняй Малдаўскай Аўтаномнай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі: «Малдаване па сваёй прыродзе лянівыя і злыя людзі. Дзесяціна дзе-ні-дзе засеянай і апрацаванай кукурузы дае магчымасць бесклапотна праіснаваць цэлай сям'і».

Гэты крэтынствуючы «географ», як і ўсе вялікадзяржаўныя шавіністы, лічылі малдаўскі працоўны народ азіятамі.

Царскія апрычнікі ў саюзе з мясцовымі памешчыкамі і кулакамі грабілі, здзекваліся з працоўнага малдаўскага народу. У багацейшым малдаўскім фальклоры адлюстравана гэта адвечная эксплаатацыя, здзекі, галеча, адлюстравана гераічная барацьба сялян з памешчыкамі, кулакамі і царскімі прыслужнікамі.

Кастрычніцкая рэвалюцыя вызваліла працоўных малдаван ад эканамічнага, палітычнага і нацыянальнага гнёту. Забіты, цёмны народ, які не меў сваіх школ і пісьменнасці, бясправны народ пачаў адраджацца.

У 1924 годзе па жаданню малдаўскіх працоўных пастановай ЦВК УССР з часцей былых Балцкай і Одэскай акруг Падольскай губерні была створана Малдаўская Аўтаномная Совецкая Соцыялістычная Рэспубліка. Тэрыторыя Малдавіі займае 8.238 кілометраў, ствараючы выцягнуты вугал усцяж ракі Днестра. Насельніцтва Малдавіі—звыш 600.000 чал.

Малдаўская АССР, неадлучная частка УССР і ўсяго Совецкага Саюза, з'ўляецца адной з маладых аўтаномных рэспублік. Пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна Малдавія ператворана ў рэспубліку суцэльнай калектывізацыі, у рэспубліку ўрадлівейшых садоў і вінаграднікаў, а малдаванін далучан да актыўнага эканамічнага, палітычнага і культурнага жыцця, стаў актыўным будаўніком соцыялізма.

У маленькай Малдаўскай рэспубліцы, якая складаецца з 14 раёнаў, зараз ёсць 24 МТС з 1.500 трактарамі, другімі складанейшымі сельскагаспадарчымі машынамі. З года ў год расце ураджайнасць соцыялістычных калгасных палёў Малдавіі, расце добрабыт калгаснікаў.

Важнейшымі галінамі сельскай гаспадаркі Малдавіі з'ўляюцца садаводства, вінаградарства і гародніцтва. Гэтыя галіны гаспадаркі атрымалі велізарнейшае разгортванне. У Малдавіі выраслі новыя калгасныя сады, вінаграднікі еўрапейскіх гатункаў, закладваюцца новыя масівы.

Днестр—гэта спакойная ў звычайны час рачулка — у чэрвені-ліпені, калі растае ў Карпатах снег, становіцца непазнаным. Ён заліваў калгасныя сады, вінаграднікі, вырываў з карэннем яблыні, слівы, знішчаў, заносіў ілам калгасныя агароды. Некалькі гадоў таму назад калгаснікі Малдавіі рашылі абуздаць Днестр. І вось на працягу сотні з лішкам кіламетраў гераічнымі намаганнямі калгаснікаў, пагранічнікаў у нізкіх мясцах пабудаваны валы. Днестр уціхамiран. Калгасным садам, вінаграднікам і агародам ён ужо больш не пагражае. У Слабадзейскім раёне праводзяцца велізарнейшыя работы па ірыгацыі агародаў. Ірыгацыя павінна выбавіць агароды ад засушлівых вятроў.

Асноўнай галіной прамысловасці Малдавіі з'ўляецца кансервовая прамысловасць. Малдаўскія кансервы ўжо заваявалі ўсеагульнае прызнанне. Іх ведаюць і рабочыя Данбаса, і зімоўшчыкі Поўначы. Да рэвалюцыі Малдавія мела адзін кансервовы завод з малой прадукцыйнасцю. Зараз Малдавія мае 3 магутныя кансервовыя заводы, абсталяваныя па апошняму слову тэхнікі. У 1931 годзе яны далі краіне 26 мільёнаў банак кансерваў, у 1934 годзе—40 мільёнаў банак; гэту-ж колькасць далі і ў мінулым годзе. У гэтым годзе кансервовая прамысловасць Малдавіі дасць краіне 50 мільёнаў банак кансерваў, з іх 2 мільёны банак варэння, вінаграду ў марынадзе, вішнёвага і вінаграднага соку.

2. Вялікае развіццё атрымала ў Малдавіі самадзейнае мастацтва. Сярод працоўных малдаван выяўлены дзесяткі таленавітых калгасных спевакоў, музыкаў, казачнікаў. НА ЗДЫМКУ: калгаснік вёскі Гандрабуры, Малдаўскай АССР, тав. Міхайлоўскі — выдатны выканаўца нацыянальнага танца «чабан», у касцюме чабана.

Вялікае месца ў сельскай гаспадарцы Малдавіі займаюць кукуруза і табакі. Іх плошча расце з года ў год. У гэтым годзе Малдавія засеяла 73.000 гектараў кукурузы. Сярэдні ўраджай кукурузы ў рэспубліцы—15 цэнтнераў з гектара. Аднак, ужо ў мінулым, неспрыяючым па колькасці выпаўшых асадкаў годзе, многія калгасы далі ад 24 да 30 цэнтнераў кукурузы з гектара. У Малдавіі зараз большасць калгасаў абавязалася даць не менш 35 цэнтнераў кукурузы з гектара.

Маладая Малдаўская рэспубліка мае бліскучыя дасягненні ў галіне будаўніцтва нацыянальнай соцыялістычнай культуры.

Прывядзем некалькі лічбаў. У 1925 годзе малдаўскае выдавецтва выдала 7 назваў кніг, а ў 1935 г. 110 назваў. Перакладной мастацкай літаратуры ў 1929-30 годзе выдана 79 назваў, у 1935 годзе—150 назваў. У 1932 годзе выданы былі 32 арыгінальныя творы малдаўскіх пісьменнікаў. У 1935 годзе выдан масавым тыражом 61 арыгінальны твор малдаўскіх пісьменнікаў. Тыражы выданых кніг не задавальваюць усё ўзрастаючых патрабаванняў.

У 1932 годзе ў Малдаўскай АССР уведзена была латынізаваная пісьменнасць. Гэта мерапрыемства—сведчанне велізарнейшага культурнага росту Малдавіі. Латынізацыя ва ўмовах МАССР не проста тэхнічнае мерапрыемства, а велізарны працэс, звязаны з узбагачэннем малдаўскай мовы за кошт рэвалюцыйнай, інтэрнацыянальнай тэрміналогіі. Большэвікі Малдавіі, настаўнікі, культармейцы здолелі за кароткі тэрмін навучыць гэтай пісьменнасці працоўных малдаван. У Малдавіі зараз выдаюцца дзве абласныя малдаўскія газеты, 2 літаратурныя журналы, 10 раённых малдаўскіх газет, 16 украінскіх і адна нямецкая газета.

Поспехі Малдавіі на фронце нацыянальна-культурнага будаўніцтва атрыманы ў жорсткай барацьбе з кулакамі, з нацыяналістамі, з шавіністамі розных масцей.

Малдаўская рэспубліка мае свае вышэйшыя школы, як педагагічны інстытут, аграінстытут, комвуз, педтэхнікум, медтэхнікум і т. д. Створан малдаўскі дзяржаўны тэатр, украінскі тэатр, харавая капела.

Вялікае развіццё на Малдавіі атрымала самадзейнае мастацтва. У нетрах працоўных малдаван выкрыты дзесяткі таленавітых калгасных спевакоў, музыкаў, казачнікаў. Нядаўна ў зале Кіеўскай кансерваторыі сакратар ЦК КП(б)У тав. Н. Н. Папоў, вядомы украінскі кампазітар Рэвуцкі, прафесары музыкі праслухалі некалькі харавых гурткоў з малдаўскіх калгаснікаў, выканаўшых малдаўскія народныя песні. Багацце малдаўскай народнай песні зачаравала ўсіх прысутных. ЦК КП(б)У аказвае выключную ўвагу развіццю самадзейнага мастацтва малдаўскага народу.

Расце і мацнее малдаўская совецкая літаратура. У мінулым годзе малдаўскія пісьменнікі далі рад п'ес. Пісьменнік Маркаў даў вялікі раман «Партыя кліча», добра спатканы чытачамі і крытыкай.

Малдаўская рэспубліка — пагранічная рэспубліка. У пагранічным сяле Стоінцах устанавіўся звычай: увосень калгаснікі, якія вартаюцца з садоў, вінаграднікаў, прыпыняюцца каля заставы і нясуць пагранічнікам гроздзі белага вінаграду, сакавітыя гарбузы, дыні. Начальнік заставы не можа адмовіцца—гэта значыла-б пакрыўдзіць калгасніка. Калгаснік—першы памочнік пагранічніка ў ахове совецкай граніцы. Прыкладаў гэтага можна прывесці многа. Калгасніца Мушыманская, напрыклад, не шкадуючы свайго жыцця, затрымала ў 1935 годзе трох агентаў адной замежнай дзяржавы.

На правым беразе Днестра шматпакутная Бесарабія, акупіраваная ў 1918 годзе румынскай буржуазіяй. Бесарабскія сяляне часта збіраюцца групамі на абрывах і пільна глядзяць у бок Малдаўскай АССР.

Журналіст буржуазнай румынскай газеты «Універсул» прыводзіць на старонках гэтай газеты свой размову з бесарабскімі сялянамі ў чыгуначным вагоне.

— Як жывеце?—запытвае журналіст сялян.

— Дрэнна, вельмі дрэнна,—адказваюць сяляне.

— Чаму?

— Зямля наша высілілася, не дае ўраджаю. Вось калі-б нам трактары, як гэта робіцца там.

Пры гэтым сяляне паказвалі ў бок Совецкай Малдавіі.

Масавыя эпідэміі, сіфіліс, брушны тыфус, пелагра (жудасная хвароба дзесень, якая даводзіць да шаленства) на глебе харчавання гнілой кукурузай пануюць у Бесарабіі. Румынскія газеты не ў сілах схаваць гэтага.

г. Тіраспаль.

СПЕКУЛЯНТЫ Ў ГАНДЛЁВАЙ СЕТЦЫ

Аб недапушчальных перабоях у снабжэнні насельніцтва Менска прахладжальнымі напіткамі ў «Звяздзе» пісалася не раз. Але гэта справа яшчэ як след не наладжана. І што яшчэ горш, гандлюючыя арганізацыі праяўляюць яўна гандлярскія, спекуляцыйныя адносіны да забеспячэння горада напіткамі.

За першыя чатыры месяцы гандлюючыя арганізацыі Менска выбралі з завода піва на 148 проц. плана, а квасу і газаванай вады толькі па 62 проц. Такія гандлюючыя арганізацыі, як «Менларок», трэст рэстаранаў, каапінсаюз, наўмысля ўхіляюцца ад выбару з заводу квасу і вады і сістэматычна плацяць няўстойку за невыкананне дагавораў.

«Менларок» заняўся прамой спекуляцыяй. Ён напярэдадні першамайскага свята атрымаў ад [illegible] з завода піва для Менска прадаў у Слуцак оптам па рознічных цэнах, нават разам з бочкамі, якія належаць заводу «Беларусь».

Трэба, урэшце, наладзіць бесперабойнае снабжэнне насельніцтва Менска прахладжальнымі напіткамі і моцна ўдарыць па руках спекулянтаў.

К.

АД РЭДАКЦЫІ:

Зварачаем увагу пракурора г. Менска т. Гінзбурга на злачынствы, якія робяцца ў «Менларку». Вінаватыя павінны быць неадкладна прыцягнуты да адказнасці.

Яшчэ раз напамінаем старшыні Менгарсовета т. Жуковічу аб неабходнасці паведаміць праз друк аб тым, якія меры прадпрыняты гарадскім саветам для наладжвання бесперабойнага снабжэння насельніцтва горада півам, квасам і іншымі прахладжальнымі напіткамі.

ЖУЛЬНІЦКІЯ МАХІНАЦЫІ

(Пісьмо старшыні калгаса)

Калгас імя Тэльмана (Кіраўскі раён) па-ўдарнаму закончыў план лесавывазак і загатовак. Калгасам загатоўлена 8.600 кубаметраў дроў. Апрача гэтага было ўбрана на азіранскім лесаўчастку (Рагачоўскі лесПрамгас) 40 гектараў лядаў.

За добрую работу начальнік гэтага ўчастка т. Здалюк абяцаў даць калгасу 7 гектараў лядаў пад пасеў проса, што дазволена законам, бо ляды скарыстаць пад засеў лесу немагчыма. Калі-ж калгасу трэба было прыступіць да сяўбы, Здалюк адмовіўся даць абяцаную ім зямлю.

Па гэтай прычыне план пасеву проса сарван, бо калгас спадзяваўся на ляды і ўсю зямлю засеяў іншымі культурамі.

КАНДРАЦЕНКА.

АЧАГ БЕСКУЛЬТУР'Я

(Пісьмо загадчыка медпункта)

Выдрыцкі фельчарскі медпункт (Крупскі раён) адкрыўся ў красавіку мінулага года. Але раённы аддзел аховы здароўя да гэтага часу не патурбаваўся прадаставіць для яго памяшкання.

Пад пункт «часова» было адведзена памяшканне дзіцячых ясляў калгаса «Трактар». Страха ў гэтым будынку гнілая і працякае ў час дажджу. У прыёмнай зусім няма падлогі. Хворым у чаканні прыёму няма на чым пасядзець. Ля пункта няма студні.

Аб гэтым я падаваў заявы ў раённы аддзел аховы здароўя і ў НКАЗ БССР, але на мае сігналы не звярнулі ўвагі.

АДАСКЕВІЧ.

Жаночы ансамбль соўгаса «Чырвоны транспартнік» (Менскі раён). Фото Я. Салавейчыка.

ТВОРЧАСЦЬ БЕЛАРУСКАГА НАРОДУ

У скарбніцы беларускай народнай творчасці ёсць розныя песні. Побач з сумнымі матывамі, выкліканымі цяжкай нядоляй прыгнечанага ў мінулым беларускага селяніна, мы знаходзім песні, прасякнутыя глыбокай іроніяй, нянавісцю да існаваўшага ладу; але гэта нянавісць знаходзіць сабе іншы выраз праз песню-весялушку.

У змяшчаемай ніжэй песні «Не прадам я дружка, дружка залатога» расказваецца, як сялянка прадала ўсіх курэй, пакінуўшы толькі пеўня. Певень ёй патрэбен, каб ён пабудзіў на прыгон, хвастом падмёў пустую хату, накарміў дзетак, памалоў муку, натоўк проса, спраў кудзелю і галоўнае — разагнаў гора. Якая глыбокая іронія ўкладзена ў гэту песню!

На змену такім песням дзякуючы савецкай уладзе, якая прынесла радаснае жыццё, прышлі новыя песні. Гэта лірычная песня пра пагранічніка, гэта песня, поўная нянавісці да гнусных забойцаў тав. Кірава, гэта вясёлыя, бадзёрыя песні-частушкі пра калгаснае жыццё, пра машыну, пра стаханаўскі рух.

У новых песнях, частушках і загадках народы Савецкай Беларусі расказваюць пра сваё радаснае, заможнае і шчаслівае жыццё.

У НАШЫМ СЭРЦЫ ЯГО ІМЯ

Правадыр і друг народу
Ён загінуў ў цвеце сіл.
Шлях геройскі да свабоды
Уласкай кроўю арасіў.

Ад рукі зладзея згінуў
За савецкі наш народ.
Ў нашым сэрцы яго імя
Будзе жыці з года ў год.

Купя чорнага зладзея
Сум народу прынясла,
Сум вялікага народу,
Сэрцы гневам патрасла.

О, праклятыя зладзеі,
Не даруем вам мы ўсе!
І зладзейскае забойства
Вас ад смерці не спасе.

Спі, любімы друг наш Кіраў,
Твая справа не памрэ.
Хутка, хутка па-над светам.
Сцяг чырвоны зацвіце.

(Запісаў Д. Дубавец. Калгас «Нямойта», Сенненскі раён, ад непісьменнага калгасніка Фёдара Няфедава).

СПЯВАЛА ДЗЯЎЧЫНА

Спявала дзяўчына
У садзе зялёным,
А вусны гарэлі
Макам чырвоным.

Ой, сокал, мой сокал,
Як сонейка ясны,
Стаіш на граніцы
Рабоча-калгаснай.

Будзь горды, мой сокал,
І ў сцюжу, і ў вецер
На варце краіны
Найлепшай у свеце.

Спявала дзяўчына
У садзе зялёным,
Што мілы на варце
Граніцы чырвонай.

(Запісана ў Суражскім раёне).

КАЛГАСНЫЯ ЧАСТУШКІ

Запісаныя ўдзельнікам конкурсу фальклорнай камісіі Беларускай акадэміі навук рабочым торфзавода С. Каўшырка ў калгасе Кліч... Чаўскага раёна.

Дрэвы хіліць вецярок,
Сыплюцца лісточкі.
Стаханавец мой сынок,
Стаханаўкі дочкі.

Ой, я брала, брала лён,
Брала, выбірала;
Жыццё шчаснае цяпер
Толькі я пазнала.

Я сарву цвяточак алы —
Хай красуе на грудзях;
Вывеў нас любімы Сталін
На шырокі, верны шлях.

Паравоз бяжыць па рэйках
Пар пускае па баках,
Мы работаем старанна
Па стаханаўскіх часах.

Я сядзела на дыване,
Кніжку Сталіна чытала,
Як нам трэба працаваць,
Каб заможнымі ўсім стаць.

НЕ ПРАДАМ Я ДРУЖКА, ДРУЖКА ЗАЛАТОГА

(З МІНУЛАГА)

Паглядзі-ка, дзядзька,
Што дзядзіна робе:
Да ўсе куры прадала,
Певень дома ходзе.

Ой, я-ж яго не прадам
Ні за што на свеце —
Ён у мяне гаспадар
На хаце, па клеці...

Ён мне песеньку спяе,
На прыгон пабудзе,
Хвастом хату падмяце,
За вадзіцай сходзе.

Назбірае голля,
Печку мне пратопе,
За стол дзетак пазаве,
Сямейку пакорме.

Ён мне жорны накуе
Ды мукі намеле
На кулеш-варэнікі,
На кулітку хлеба.

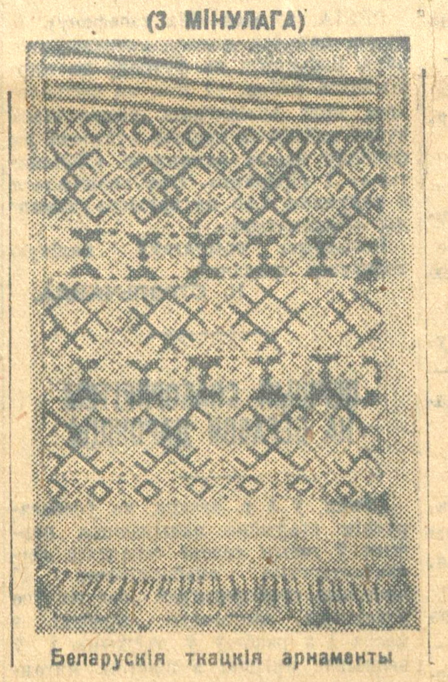

Беларускія ткацкія арнаменты

За досвіткі-ранкі
Мне спрадзе кудзелю
Шаўковага лёну —
Тонкага кужэлю.

Панам на кашулі
Войтам на падаркі,
Што-б іх ліха ўзяла
За нашы мазолі.

Ён мне войта ўсцеражэ,
З-пад вакна прагоне,
Пані кужэль аднясе
З прадзіва-прыгона.

Вось за што я не прадам
Дружка залатога:
Ён парадак мне вядзе,
Разганяе гора.

Запісана ад Фядоры Міхневіч — бабулі 75 гадоў С. Хаўхоліца, Барысаўскага павета. Запісаў у 1910 г.

І. А. СЕРБАЎ.

АБМЕРКАВАННЕ ПРАЕКТА ПАСТАНОВЫ ЦВК і СНК САЮЗА ССР

МІТЫНГІ НА ФАБРЫЦЫ ІМЯ ДЗЕРЖЫНСКАГА

БАБРУЙСК, 29 мая. (Кар. «Звязды»). У часе абедзенага перапынку на швейнай фабрыцы імя Дзержынскага ўчора былі праведзены мітынгі, прысвечаныя абмеркаванню законапраекту аб забароне абортаў, аб дапамозе рожаніцам і т п., на якіх прысутнічала каля 1.100 чал. з 1.200 працуючых на фабрыцы. Пераважная большасць прысутных на мітынгах былі жанчыны, якія на швейнай фабрыцы складаюць 85 проц. рабочага калектыва.

Швейніцы з энтузіязмам і шчырай радасцю сустрэлі праект пастановы. Выступіўшыя работніцы ў адзін голас заявілі, што толькі ў савецкай краіне магчымы такія законы, такія клопаты аб жанчыне-мацеры і дзецях.

Стаханаўка Шорнікава ў сваім выступленні заявіла: «Не знойдзецца ні адной работніцы, якая-б супярэчыла супроць законапраекту, які накіраван на абарону інтарэсаў жанчыны, на ахову яе здароўя».

Асабліва работніцы віталі пункт законапраекту аб забароне абортаў і крымінальнай адказнасці за няўплату аліментаў, а таксама аб разводах.

На фабрыцы будуць праведзены сходы жонак рабочых для абмеркавання праекту пастановы.

П. ЧЫКУН.

ДУМКА ЎРАЧА-АКУШОРА

Я працую ўрачом-акушорам 15 год. У сваёй практыцы мне давадзілася рабіць вялікую колькасць абортаў. Наглядаючы за вынікамі абортаў, прыходзіцца адзначыць, што аборт з'яўляецца злейшым ворагам здароўя жанчыны. Небяспека аборту заключаецца і ў час самой аперацыі, якая робіцца ўсляпую, і ў шматлікіх ускладненнях пасля аперацыі.

Вельмі часты выпадкі, калі жанчыны, якія ў выніку абортаў страцілі здольнасць быць мацерамі, потым зварачаюцца да ўрачоў з просьбай аказаць ім медычную дапамогу для аднаўлення дзетанараджэння. Пазаўчора, напрыклад, за такой дапамогай у нашу бальніцу звярнулася сем жанчын.

Праект урадавай пастановы можна толькі горача вітаць. Прыемна адзначыць, што ў практыцы нашай бальніцы колькасць абортаў у гэтым годзе значна зменшылася, а колькасць родаў узрасла амаль удвая.

Шырока практыкуецца ў нашай бальніцы абязбольванне родаў. З лютага па 26 мая г. г. абязболена 270 родаў, прычым у большасці выпадкаў з добрымі рэзультатамі.

Рэзультаты абязбольвання родаў не робяць шкоды як здароўю мацярэй, так і дзецям.

Урач ФРЫДМАН.

Віцебск.

КАЛГАСНІКІ АБМЯРКОЎВАЮЦЬ ПРАЕКТ

Удумліва і актыўна абмяркоўваюць калгасніцы і калгаснікі Меншчыны новы законапраект аб забароне абортаў, дапамозе рожаніцам і інш. Калгасная вёска гэты праект сустрэла з вялікім задаваленнем.

Калгасніца Ольга Чупрык з арцелі «Чырвоны гароднік», Прыгараднага сельсовета, ужо мае 8 сыноў і дочак. У час абмеркавання праекту яна заявіла: «Я зараз цяжарная дзевятым дзіцям. Раней хацела рабіць аборт. Цяпер-жа, убачыўшы такія вялікія клопаты аб жанчыне з боку партыі і ўрада, я аборту рабіць не буду».

Асабліва горача абмяркоўвалі праект калгасніцы арцелі «Трэці кавкорпус». Жанчыны прапануюць забараніць рабіць аборты толькі тым, якія зусім не маюць дзяцей, або маюць адно-два.

Калгасніцы арцелі імя 7-й Самарскай дывізіі, Бараўскога сельсовета, вынеслі прапанову арганізаваць калгасную хату-радзільню. 31 мая ў Бароўскім сельсовеце склікаецца спецыяльная канферэнцыя жанчын для абмеркавання новага законапраекту.

СЛОВА МАЛАДОЙ МАЦЕРЫ

Я маладая маці. У мяне сын — Гарык 4 год, і цяпер я з вялікай радасцю чакаю другога дзіцяці. Мне ніколі ў галаву не прыходзіла думка зрабіць аборт. Ды і муж мне аб гэтым нават і не намякаў. Яго клапатлівыя адносіны да мяне і жаданне мець дзяцей асабліва цаню.

Жанчыны павінны вітаць забарону абортаў. Радасна быць мацерай людзей, якія будуць жыць у самым шчаслівым, комуністычным грамадстве. Які цяжар зараз ад дзяцей? Ніякога. Вось мой Гарык з двухмесячнага ўзросту добра расце і выхоўваецца ў дзіцячых яслях; я магу зусім спакойна працаваць. А прыдзеш дамоў — ён танцуе, спявае, дэкламуе. Якая велізарная мацярынская радасць уяўляць, што сына майго і мае будучае дзіця чакае выдатнае жыццё!

Стаханаўка фабрыкі «Комунарка», — З. І. ЧЭРЧЭС.

ТУПІК

Гутарка ідзе аб простай, звычайнай з'яве — аб чулых, уважлівых адносінах да жанчыны, мацеры. Адным з яркіх узораў, што дэманструюць перад усім светам бацькаўскія клопаты партыі і ўрада, з'яўляецца праект апошняй пастановы ЦВК і СНК Саюза ССР, якая ўзнімае рад велізарных праблем, накіраваных на паляпшэнне становішча жанчын.

Жанчына-маці ў нашай краіне акружана выключнымі клопатамі і ўвагай.

Вось чаму асабліва нецярпімы і проста злачынны асобныя факты нячулых, няўважлівых адносін да жанчын, да савецкай сям'і. Возьмем к прыкладу простыя і звычайныя факты з жыцця Менска.

Жанчына напярэдадні родаў. Добра, калі яна блізка жыве каля радзільнага дома, яна можа дабрацца пехатою. А калі далёка? Тут сустракаецца рад такіх труднасцей, якія не заўсёды можна вырашыць.

Хуткая дапамога па нечыйму галавацяпскаму распараджэнню прынцыпова не перавозіць удзень рожаніц, а перавозіць ноччу і то калі ёсць вольная машына.

Таксі ніколі не дастанеце. Невялікая колькасць напоўразбітых машын менскім трамвайтрэстам распланаваны так, што ў гаражы няма ні адной вольнай машыны для экстраных паездак. Рамізнікі. Іх стаянкі міліцыяй дапушчаны толькі ў 2—3 мясцах і то на закінутых вуліцах. Трэба быць добрым знаўцам Менска, каб знайсці стаянку рамізнікаў. Да рэчы, ноччу наогул іх не знойдзеш. Калі звярнуцца да дзяжурнага міліцыянера аб аказанні дапамогі, то гэта нічога не дасць, бо ў яго функцыі не ўваходзіць займацца такімі справамі. Атрымліваецца зачараванае кола. І каб разбіць гэту роўнадушнасць, ні горсовет, ні Наркамат аховы здароўя, ні другія арганізацыі нават і не падумаюць.

Няўжо так цяжка арганізаваць неадкладную дапамогу? Зусім не.

Горсовет і Наркамат аховы здароўя, калі-б узяліся з любоўю за гэту справу, маглі узорна паставіць у Менску неадкладную дапамогу. Мы цяпер настолькі забяспечаны аўтатранспартам, што можам у кожным радзільным доме мець машыну для перавозкі рожаніц. Варта толькі Наркамату аховы здароўя і горсовету папрацаваць, і аўтатранспартам будуць радзільныя дамы і клінікі забяспечаны.

А пакуль трэба неадкладна адмяніць галавацяпскую інструкцыю хуткай дапамогі і выдзеліць на круглясутачнае дзяжурства спецыяльна прыстасаваную для гэтай мэты машыну для перавозкі рожаніц. Трамвайтрэст абавязан неадкладна забраніраваць адну спецыяльную машыну таксі для перавозак рожаніц, паставіўшы яе на круглясутачнае дзяжурства.

Няўжо нельга паставіць справу так, каб клопаты аб жанчыне-мацеры праяўляліся ўсюды, каб жанчына-маці адчувала клопаты і ганарылася сваім шчаслівым мацярынствам?

У Менску некалькі соцень машын. Хіба не пара паставіць справу так, каб міліцыянер, да якога звернецца грамадзянін за дапамогай, мог спыніць першую сустрэчную машыну для перавозкі рожаніцы? Гэта можна і трэба зрабіць. Уся дзяржава клапоціцца аб жанчыне-мацеры, аб дзецях. І кожны грамадзянін павінен клапаціцца і чула адносіцца да мацеры, да будучага патомства. Міліцыянер павінен быць бліжэйшым памочнікам у аказанні неадкладнай дапамогі. Ён павінен цярпліва і ўважліва выслухаць прасіцеля і аказаць аператыўную, вартую савецкага міліцыянера дапамогу.

Горсовет абавязан пайсці насустрач і мабілізаваць вакол гэтых пытанняў шырокую грамадскую думку.

Пара разбіць гэты правінцыяльны тупік, у якім апынулася справа неадкладнай дапамогі ў Менску.

А. Д.

ПЛАТОН ГАЛАВАЧ

ЗАБОЙЦЫ

(УРЫВАК З АПОВЕСЦІ «НОСЬБІТЫ НЯНАВІСЦІ»)

«Привет живым! Да здравствует наша победа!»

Іх спынілі ў самым канцы могілак і паставілі да шырокай ямы. Частка легіянераў стала па абодва бакі ад ямы, а рэшта, двума радамі, стала супроць іх на адлегласці пятнаццаці крокаў. Яны стаялі на мяккім свежым пяску і кожны адчуваў за плячыма халоднае дыханне глыбока раскопанай зямлі і міжвольна кінуў поглядам на яе.

За могілкамі луг і поле. З поля даходзяць спевы жаўранкаў, здаецца яны даходзяць з промнямі заходзячага сонца, якое зараз плыве блакітнай рэчкай, паміж награмаджаных гарамі чорных хмар.

Афіцэр прачытаў прыгавор палявога суда, схаваў паперку ў кілянаю шыняля і загадаў зняць са смертнікаў кайданы.

— Дазваляю развітацца, — сказаў ён, калі кайданы знялі. — Толькі хутчэй.

Гэта ўсім напомніла пра блізкую смерць. У Крумінскага ўздрыгануў твар. Ён падаўся да Шаўрука.

— Давай пацалуемся, таварыш падпаручык, — словамі Дубраўца сказаў Шаўрук. Ён усміхнуўся і абняў Крумінскага.

Так яны развіталіся адзін з другім і шчыльным радам, каб адчуць адзін аднаго локцямі рук, сталі непадалёк ад ямы.

— Спяваць, — сказаў адзін з іх, — каб там ведалі, што мы не баімся смерці.

— Інтэрнацыянал спяваць, — запрапанаваў Крумінскі. Ён прыпомніў, як пелі чырвонаармейцы, калі іх кідалі ў Нёман.

Спяваць пачалі няроўнымі, нязгоднымі галасамі, і афіцэр іранічна скрывіў губы. Ён падаўся ў бок і закурыў. Але калі галасы ўзмацнелі і ўзнялі песню, у якой жыла апошняя мара людзей, адыходзячых ад жыцця, сагрэтая ўсёй глыбінёй іх пачуццяў, песню, якая абудзіла на тварах легіянераў страх і цікавасць, афіцэр выхапіў з зубоў папіросу і закрычаў змоўкнуць.

— Завязаць вочы! — загадаў ён. І легіянеры, якія стаялі з бакоў, кінуліся выконваць загад афіцэра.

— Мы не баімся смерці!

— Вы заб'еце нас, але застануцца жывымі нашы браты!

Афіцэр крыкнуў:

— Тое-ж будзе вашым братам і бацькам.

— Дурань, — сказаў яму Шаўрук. У нас браты не толькі па крыві. Усіх іх не перастраляеце! Некалі яны расстраляюць цябе. Яны ёсць і сярод тваіх салдат...

Афіцэр міжвольна азірнуўся на салдат, падаўся ў бок і, крыкнуўшы каманду, узмахнуў шашкай, рассякаючы паветра.

***

Перад могілкамі стаяў вялізны натоўп. У натоўпе ўсе ведалі, што яшчэ момант і песня сціхне, а за могілкамі прагрымяць стрэлы і ніхто не хацеў верыць, што яны будуць і таму так нечакана для ўсіх прагрымелі два залпы і прыкавалі ўсіх да месца. Нават легіянеры, што стаялі перад натоўпам, палахліва варухнуліся і застылі прыслухоўваючыся. Стрэлы парадзілі мёртвую цішыню. Яна цягнулася доўга: некалькі секунд, мінуту. Потым пачулася некалькі стрэлаў па аднаму. Гэта вызваліла людзей ад ацапянення. Над натоўпам залуналі галашэнні і ўскрыкі жанчын, і каб стрымаць сябе, Лена сцяла вусны, заглушыўшы крык.

— Трэба было галасіць як пускалі іх куды не след, — сказаў афіцэр, які стаяў з легіянерамі. На яго паглядзелі з дакорам і з нянавісцю. Нехта сказаў:

— Не галасіце на радасць ім.

Лена таропка азірнулася на голас і з яе вачэй брызнулі слёзы. О, як удзячна яна была таму, хто сказаў гэтыя словы! — Так, так, не трэба плакаць на радасць ім, — паўтарала яна, звяртаючыся да акружаючых, упрошваючы іх маўчаць.

З брамы выехаў афіцэр, узмахнуў рукой, у якой трымаў бізун: — Дазваляецца радні забраць іх, — рукой паказаў у бок, адкуль яшчэ нядаўна данесліся стрэлы, і паехаў на людзей. Натоўп раздаўся на бакі, прапусціў афіцэра і легіянераў, якія ішлі за ім, а пасля рынуўся ў браму на могілкі, абыходзячы магільныя насыпы, топчучы іх.

Трупы расстраляных ляжалі на траве побач з ямай. Усе ляжалі тварамі ўгару, відаць было, што іх так паклалі пасля ўжо, падняўшы на месца, дзе яны падалі. Бацькі і радня расстраляных кінуліся да трупаў. Жанчыны ўпалі каля іх на зямлю. І маўкліва стала на калені каля Крумінскага Лена, паклаўшы на плечы яму дрыгліва... рукі. Яна доўга стаяла так, аж пакуль пад'ехалі фурманкі з дамавінамі, пасля ўзнялася і, як прысягаючы, сказала, узняўшы ўгору рукі:

— Будзем памятаць іх, таварышоў нашых, братоў... За нас яны... Іхная кроў на нашых штандарах будзе як сонца...

Яна закрыла твар рукамі, пахіснулася і апала на калені.

— Ззаду легіянеры, глядзіце! — сказаў нехта з натоўпу.

Расстраляных паклалі ў дамавіны. Шасцёра мужчын узялі дамавіну Крумінскага, а за імі другія шасцёра дамавіну Шаўрука. З натоўпу выходзілі мужчыны і бралі адну за другой дамавіны, адыходзячы, каб даць месца наступным.

— Панясем на руках, — сказаў Дубравец. Ён быў сярод шасцярых, якія трымалі дамавіну Крумінскага. — Давайце падымем на плечы, лягчэй будзе несці, — запрапанаваў ён. І падаў знак ісці. На шашы сталі і панеслі двума радамі. За дамавінамі пашла радня, а за ёю ўсе, хто быў на могілках. Ішлі спакойна, не размаўляючы, зняўшы шапкі. Свежыя дамавіны, узнятыя над галовамі людзей, пагойдваліся ў такт іхнай хадзе. На дамавінах ігралі водблескі чырвані, якою густа ўкрылася на захадзе неба. Людзі ішлі ў горад. Разам з дамавінамі расстраляных яны неслі ў горад трывогу. Яе адчулі там, і насустрач камендант горада вывеў поўроты легіянераў, якіх паставіў па абодва бакі дамавін, а сам паехаў наперадзе. Перад тым, як паехаць, камендант крыкнуў:

— Каб ніводнага гуку мне!

Яму ніхто нічога не сказаў. Ён чуў тупат тысячы ног і ўсхліпы і прымаўленні жанчын. Яго расцвельвала галашэнне маткі Шаўрука, падобнае на жалобны спеў, перапоўненае скаргай.

У сырой яме я
насядзелася,
Жывучы гора я
нацярпелася...

Камендант завярнуў каня і закрычаў на жанчыну, і маці спыніла, збаяўшыся крыку, свае скаргі.

У горадзе на тратуарах стаялі кучкамі людзі. Каля тратуараў сталі патрулі. Яны зганялі людзей з тратуараў, заганялі іх у двары і кватэры. Горадам ішла трывога і нарастала. Запёршыся ў кватэрах, людзі на момант адчынялі вокны, высоўвалі з вокан галовы, каб зірнуць у вуліцу, і таропка хаваліся. Гандляры спяшаліся зачыніць крамы і хаваліся ў крамах самі, каб перачакаць, пакуль пройдзе вуліцай гэта, небывалая яшчэ ў горадзе, дзіўная хаўтурная працэсія, акружаная ўзброенымі легіянерамі.

Працэсія прайшла гэтак праз увесь горад. За горадам камендант спыніў легіянераў, а сам ад'ехаў на край шашы і стаяў пакуль працэсія знікла за агарожай рускіх, як іх тут звалі, могілак. Ён стаяў так доўгі час, пра нешта мяркуючы. Наўкола гусцелі змрокі, збіраючыся ля могілак. З могілак ішло прыглушанае адлегласцю водгулле галасоў. Яны пасялялі трывогу. Палкоўнік Шэмет прасіў каменданта прыглядзець за хаўтурамі. Ён правёў іх па гораду, але што ў іх там на могілках? Памеркаваўшы, ён загадаў легіянерам акружыць могілкі і сам павёў іх.

У гэты час на могілках мужчыны капалі яму для магілы. Непадалёк на магільным насыпе, урослым дзёрнам, стаў Дубравец. Ён гаварыў, а далей каля капліцы, што сярод могілак, чалавек трыццаць пяць мужчын з гарадскіх і з чыгуначнага пасёлку станавіліся двума радамі. Шаўрук малодшы і яшчэ двое з ім аднекуль з-за капліцы прынеслі вінтоўкі і раздавалі іх. Адзін за другім ішлі да капліцы з натоўпу мужчыны і рады тых, што сабраліся там, рабіліся даўжэйшымі.

— Нас няміла, таварышы, мы збяром свае сілы ў народзе. З намі пойдзе хто не хоча цярпець панскага гвалту, здзекаў і катаванняў, хто не збаіцца аддаць жыццё сваё за комунізм...

— Легіянеры! Ідуць легіянеры! — крыкнулі з натоўпу.

Дубравец на момант прыціх, каб зірнуць у бок горада, убачыў легіянераў, якія ланцужком рушылі да могілак, і сказаў:

— Яны збаяліся крануць нас у горадзе і цяпер ідуць, каб адпомсціцца за страх, які перажылі. Яны ведаюць, што кроў нашых таварышоў з'яднае нас, стане нашым штандарам. Хто застанецца тут, бывайце, таварышы, і ведайце, мы хутка вернемся. А хто ідзе з намі, хай становіцца ў нашы рады, пад штандар партызанскага атрада імя чатырнаццаці.

Дубравец паказаў рукой у бок капліцы. Над радамі людзей з вінтоўкамі, якія яны трымалі на плячы, развінался чырвонае палатно штандара. Дубравец развітаўся з Ленай, якая стаяла побач, тады яшчэ раз сказаў:

— Бывайце, таварышы! Мы вернемся разам з Чырвонай арміяй. Ён сышоў з магільнага насыпу, падаўся да таварыша, які трымаў сцяг і пашоў у глыб могілак. Калі за ім крануўся атрад, з натоўпу выступіла яшчэ некалькі чалавек і пашло даганяць іх. Натоўп стаяў нерухома, забыўшы пра легіянераў, маўкліва пазіраючы ўслед атраду. Усе ведалі: за могілкамі чыгунка, а за ёю непадалёк лес. Калі атрад паспее перайсці высокі чыгуначны насып, легіянеры нічым не здолеюць пашкодзіць яму. І ўсе чакалі, стаіўшы страх, не адрываючы вачэй ад ледзь прыкметнага ў змроках вечара чыгуначнага насыпу. Ён высока ўздымаўся над могільнікавай агарожай, прасвечваючыся паміж дрэў.

Легіянеры ішлі да могілак крадучыся, разыходзячыся шырока, каб падыйсці з трох бакоў. Яны хутка падыйшлі да самай агарожы і палезлі праз яе, ломячы яе, валячы на зямлю, на блізкія магільныя насыпы. У вароты ўехаў камендант, побач з ім увайшло ў вароты некалькі легіянераў. Легіянеры трымалі на руках вінтоўкі, гатовыя страляць і калоць. Камендант спыніўся перад натоўпам, акружаным легіянерамі, і моўчкі агледзеў яго.

— Н-ну! — сказаў ён — чаму-ж вы не пахавалі? Мітынгуеце?

На яго пазіралі і палахліва і здзіўлена і нехта сказаў голасам, у якім была зусім не схаваная радасць, якая і штурханула чалавека гаварыць:

— Не зловіце, яны пашлі!..

— Хто пашоў?

— А вунь, партызаны...

Камендант і легіянеры і ўсе, хто стаяў тут, убачылі, як мільганула на чыгуначным насыпе яшчэ некалькі постацей партызан і зніклі за ім. Камендант крыкнуў, выхапіў шашку і пагнаў па могілках каня, а за ім пабеглі легіянеры.

— Прапала, не зловяць! — абазваўся той-жа абрадаваны голас.

— І пабаяцца, — сказаў яшчэ нехта, — яны смелыя толькі з мёртвымі.

— Не, комуністаў яны і мёртвых баяцца.

Апошнія словы сказала жанчына і гэта, і ўсё, што пачула яна, узрадавала Лену. Усе апошнія дні Лена хадзіла, носячы ў сэрцы страх за жыццё самага блізкага ёй чалавека і яго таварышоў. Іх смерць была цяжарам, які, здавалася, яна ніколі не здолее перанесці. Калі іх расстрэльвалі, з яе вуснаў вырваўся крык роспачы, жудасны крык збалелай пакутамі за іхнае жыццё душы. Гэты крык яна прыглушыла, сцяўшы вусны. Гэта было пачаткам жадання схаваць гора ў самой сабе. Ведаючы, што Дубравец і таварышы ўвечары пойдуць з горада, пачала баяцца адзіноты. Пачуццё адзіноты дало сябе адчуць з асаблівай сілай, як выпусціла руку Дубраўца. Яно холадам праняло цела і скавала яго. Што-ж яна будзе рабіць? Да каго пойдзе? Здавалася, не здолее знайсці адказу на гэтыя пытанні. Але варта было пачуць галасы загаварыўшых, як уся істота яе напоўнілася радасцю. У галасах зусім не было страху перад крыклівым афіцэрам. Лена адыйшла ад дрэва, ля якога стаяла да гэтага. — Давайце пахаваем іх, — сказала яна — а то вернецца і пачне зноў чапляцца.

Падыйшлі мужчыны. Яны бралі дамавіны на вяроўкі, асцярожна неслі іх да выкапанай ямы і ставілі адну ля другой на яе дно. Калі ўзялі апошнюю, з лесу данесліся стрэлы партызан. Гэта было першым салютам над магілай чатырнаццаці расстраляных комуністаў.

ТЭАТР ІМЯ ВС. МЕЙЕРХОЛЬДА У МЕНСКУ

ПРЫВІТАННЕ КАЛЕКТЫВУ ТЭАТРА!

29 мая ў Менск прыбыў тэатр імя Вс. Мейерхольда. НА ЗДЫМКУ: сустрэча на менскім вакзале. Фото Я. Салавейчыка.

РОСТ МАСТАЦТВА — РОСТ КУЛЬТУРЫ

Гутарка з народным артыстам рэспублікі ВСЕВАЛАДАМ ЭМІЛЬЕВІЧАМ МЕЙЕРХОЛЬДАМ

Мы надаем прыезду ў Менск нашага тэатра вялікае значэнне як фактару, узмацняючаму культурную сувязь паміж брацкімі рэспублікамі.

Па росце мастацтва можна вызначыць рост нашай культуры, які ідзе не толькі ў шырыню, але і ў глыбіню. У Маскву часта прыязджаюць тэатры братніх рэспублік. Яны карыстаюцца вялікім поспехам у працоўных сталіцы. Мы лічым нашым прамым абавязкам адказваць на гэтыя візіты гастрольнымі паездкамі па нацыянальных рэспубліках. Мы нядаўна наведалі гарады Украіны, Грузіі, Азербайджана, Заходняй Сібіры і т. д.

У Менску тэатр пакажа чатыры п'есы — «Горе уму», «Свадьба Кречинского», «33 обморока» і «Лес».

Першыя тры п'есы — гэта наша апошняя работа, і іменна таму мы ўключылі іх у рэпертуар. «Горе уму» — выдатная камедыя, мае вялікае выхаваўчае значэнне для моладзі. «33 обморока» набывае вялікае значэнне ў сувязі з нядаўнім 75-гадовым юбілеем з дня нараджэння А. Чэхава.

На жаль, мы не мелі магчымасці ўключыць у наш рэпертуар п'есы «Дама с камелиями» і «Ревизор». Гэтаму перашкодзіла адсутнасць у Менску адпаведнай сцэнічнай пляцоўкі, неабходнай для пастановак.

Я наведаў менскі сад «Профінтэрн». Мне даволі падабаліся летнія тэатры. Жадаючы абслужыць найшырэйшыя масы працоўных, і прымаючы пад увагу, што памяшканне гарадскога тэатра зусім малое, мы рашылі апрача намечаных раней спектакляў даць у тэатрах саду дадаткова чатыры спектаклі («Лес», «33 обморока»).

Над чым працуе зараз наш тэатр? Мы распрацоўваем для нашай сцэны раман Н. Астроўскага «Як гартавалася сталь». Апрача таго, мы рыхтуем да пушкінскіх дзён 1937 года пастаноўку «Борис Годунов».

У заключэнне хачу праз газету «Звязда» перадаць працоўным БССР палкае прывітанне.

СУСТРЭЧА НЕ НА ЭКРАНЕ, А НА СЦЭНЕ

Гутарка з артыстам тэатра імя В. Э. Мейерхольда. Г. М. МІЧУРЫНЫМ.

З чатырох пастановак тэатра імя Мейерхольда, ідучых у Менску, я іграю ў трох. У «Свадьбе Кречинского» — ролю Крэчынскага, у «Горе уму» — Малчаліна і ў «Лесе» — Нешчаслівцава.

Вельмі рад, што прыехаў у Менск, у сталіцу ордэнаноснай пагранічнай рэспублікі. Працуючы ў тэатры 21 год, я аб'ехаў амаль усю нашу совецкую краіну. Кожны новы горад, няхай нават самы далёкі і невялікі, узбагачае актора новымі ўражаннямі, дае велізарную карысць для яго работы. Усюды я бачу велізарны размах соцыялістычнага будаўніцтва, няўхільны рост добрабыту працоўных, і гэта кожны раз дае новую зарадку.

Спецыфіка работы артыста такая, што яго творчасць нараджаецца ў выніку многіх уражанняў, перажыванняў, часта вельмі нязначных, дробязных, выпадковых. Асабіста для мяне кожны радавы спектакль з'яўляецца нібы першым, бо тыя ўражанні, якія былі пасля папярэдняга спектакля, абнаўляюць, уносяць новыя фарбы ў выконваемую мною ролю.

Штодзенныя сустрэчы і работа з такім буйнейшым майстрам тэатра, якім з'яўляецца Всевалод Эмільевіч Мейерхольд, правільна арганізуюць мой творчы рост. Упэўнен, што творчыя сустрэчы з пісьменнікамі і артыстамі ў Беларусі, якіх мы чакаем, унясуць шмат новага, карыснага для далейшага развіцця ўсяго тэатра і для кожнага з нас асобна.

Усведамляючы вялікую адказнасць выступленняў тэатра ў Менску, увесь наш калектыў асабліва старанна рыхтаваўся да іх. Я асабіста перагледзеў свае ролі. У спектаклі «Лес» некаторыя эпізоды нанава пераапрацаваны В. Э. Мейерхольдам напярэдадні ад'езду з Масквы. Перапрацавана некалькі і мая роля—Нешчаслівцава.

У Менску я ўпершыню, але думаю, што мой цень на экране не раз з'яўляўся ў кінотэатрах сталіцы БССР. Я здымаўся ў радзе кінофільмаў: «Гарады і гады», «Палац і крэпасць», «Пурга», «Норд-ост», «Бяглец» і інш. Я з хваляваннем чакаю вечара, калі ў спектаклі «Горе уму» я сустрэнуся з беларускім глядачом не на экране, а на сцэне.

НАШ ПРЫЕЗД — ПАЧАТАК ПАСТАЯННАЙ СУВЯЗІ

Гутарка з артысткай тэатра імя В. Э. Мейерхольда ЗІНАІДАЙ РАЙХ.

Нас надзвычай радуе тая цёплая сустрэча, якая была аказана нашаму тэатру працоўнымі Менска ў дзень прыезду.

Я прымаю ўдзел у двух спектаклях — «33 обморока» (роля Паповай) і «Лес» (роля Аксюты). Вельмі шкадую, што не маю магчымасці паказаць менскаму глядачу маю галоўную работу ў тэатры. Я маю на ўвазе ролі дамы з камеліямі ў аднайменнай п'есе і Анны Андрэеўны («Ревизор»). Гэтыя п'есы, як вядома, не ўключаны ў рэпертуар.

Шкада, што Менск не мае пакуль-што прасторнага будынка для драматычнага тэатра. Горад культурна вырас і патрэба ў такім тэатры востра адчуваецца.

У Маскве будуецца новы тэатр імя В. Э. Мейерхольда, які будзе гатоў да XX гадавіны Вялікай соцыялістычнай рэволюцыі. Гэта будзе адзін з буйнейшых тэатраў сталіцы. Кошт будынка — каля 16 мільёнаў рублёў. Мы ўзмоцнена рыхтуемся да адкрыцця тэатра. Рыхтуем новыя кадры.

Няхай наш прыезд паслужыць пачаткам пастаяннай сувязі тэатра імя Мейерхольда з беларускай соцыялістычнай культурай, з беларускім соцыялістычным мастацтвам.

ЧАКАЕМ КРЫТЫКІ БЕЛАРУСКАГА ГЛЯДАЧА

Гутарка з артыстам тэатра імя В. Э. Мейерхольда тав. М. І. ЦАРЭВЫМ

З Совецкай Беларуссю я маю даўнюю сувязь. Я прыязджаў у Менск у 1927 годзе, дзе працаваў разам з акторам Н. М. Радзіным. У 1932 г. я здымаўся ў карціне Белдзяржкіно «Першы ўзвод», у якой іграў ролю афіцэра Ніколенкі.

Першае маё ўражанне па прыездзе ў Менск, праз 9 год пасля першага прыезду, вельмі вялікае. Горад вырас, змяніўся, стаў непазнавальным. Памятаецца, што ў 1927 г. у Менску не было яшчэ трамвая. Замест яго «курсавала» вядомая конка.

За гэты час выраслі выдатныя будынкі, вуліцы апрануліся ў прыгожыя маставыя і тратуары, пабудаваны буйныя кінотэатры, у горадзе значна больш зелені. Менск стаў сапраўдным культурным горадам, вартым назвы сталіцы ордэнаноснай рэспублікі.

Да паездкі ў БССР мы рыхтаваліся з вялікім хваляваннем, разумеючы ўсю палітычную і грамадскую адказнасць нашых гастроляў.

Я іграю ў спектаклі «Горе уму» ролю Чацкага. Гэту ролю я выконваў у 1932—1933 гг. у Ленінградскім тэатры дзяржаўнай драмы (б. Александрыйскім). Я вельмі рад, што мне прышлося нанава перагледзець яе, працуючы з В. Э. Мейерхольдам.

Многае ў ролі прышлося змяніць. Чацкі трактуецца ў нас як чалавек, блізкі да дэкабрысцкіх колаў. Чацкі незвычайна ачалавечан. Замест традыцыйнага «гаваруна», які адразу-ж пасля прыезду з далёкага падарожжа, з дарогі рассыпае славесны бісер, у трактоўцы Мейерхольда па сцэне з'яўляецца глыбокі, сур'ёзны чалавек, з вялікім розумам і вялікім сэрцам.

Грыбаедаўская Масква ў асобах Фамусава, Скалазуба, Хлестовай паказана ў тэатры Мейерхольда вельмі рэалістычна, са зняццем рысаў французскай лёгкай камедыі, якую заўсёды суправаджалі выканаўцы п'есы «Горе от ума».

Чаму п'еса ў нас называецца «Горе уму»? Гэта першы варыянт назвы п'есы самім Грыбаедавым. Всевалад Эмільевіч Мейерхольд узяў іменна гэту назву, як найбольш вострую і найбольш адказваючую асноўнай ідэі спектакля ў нашым тэатры.

Нас вельмі цікавяць водгукі беларускага глядача на нашы спектаклі. Што датычыць мяне асабіста, то я буду вельмі рад пачуць водгук аб выконваемай мною ролі Чацкага.

УДЗЕЛЬНІКАМ ПЕРАХОДУ МЕНСК—МАСКВА ЎРУЧАНЫ ОРДЭНЫ

Учора ў Менск вярнуліся з Масквы стаханаўцы швейнай фабрыкі «Кастрычнік», узнагароджаныя ордэнамі «Знак почета» і граматамі ЦВК СССР за герайчны пераход з Менска ў Маскву ў процігазах.

27 мая на пасяджэнні прэзідыума ЦВК СССР у Маскве старшыня ЦВК СССР тав. Калінін уручыў удзельнікам пераходу ордэны і граматы.

САМААДДАНАСЦЬ КАЛГАСНАГА ВАРТАЎНІКА РУСЕЦКАГА

У ноч з 12 на 13 мая класавы вораг падпаліў хату вартаўніка калгаса «Чырвоная Дуброва», Макавіцкага сельсовета, Глускага раёна, тав. Юльяна Русецкага. Русецкі ў гэты час вартаваў калгасную маемасць і, не гледзячы на тое, што гарэла яго хата, не зышоў з паста. Згарэлі хата, хлеў і жывёла самааданага вартаўніка калгаснай маемасці.

Б. КАБЯКО.

***

Як паведаміў па тэлеграфу ў «Звязду» сакратар Глускага райкома КП(б)Б тав. Краўчанка, райком КП(б)Б і райвыканком абвясцілі тав. Русецкаму падзяку за самаадданую ахову калгаснай маемасці, пастанавілі выдаць грашовую прэмію ў суме 250 руб. і дармова адпусціць лесаматарыял на пабудову новай хаты і хлява. Калгас даў тав. Русецкаму карову і будуе яму хату. Ад Дзяржстраха тав. Русецкі атрымаў 1.430 руб. страхавой прэміі.

45-ГАДОВЫ РАБОЧЫ—УДЗЕЛЬНІК АЛІМПІЯДЫ

Сёння ад'язджае ў г. Харкаў брыгада рабочых з менскай фабрыкі «Комунарка» на ўсесаюзную алімпіяду рабочай самадзейнасці кандзіцерскай вытворчасці. Едуць трое рабочых. Тав. Індых—45-гадовы рабочы; ён выканае песні «Жаўранак» Глінкі, «Сурок»—Бетховена, «Калыханка» Моцарта. Тав. Каракус Давід выканае на балалайцы беларускую польку, «татарскую калыханку», «Свеціць месяц». Тав Пархімовіч на гармоніку выканае «лявоніху», «Маладосць» і беларускую польку.

МАСКОЎСКІ ТРЭЦІ МІЖНАРОДНЫ ШАХМАТНЫ ТУРНІР

II ТУР

МАСКВА, 29 мая. (БЕЛТА). 28 мая амаль усе партыі 11-га туру прайшлі ў вострай барацьбе. Выключэнне прадставіла толькі партыя Капабланка—Флор. Праціўнікі згадзіліся на нічыю, калі на дошцы было яшчэ шмат матэрыялу. Тыповая гросмайстарская нічыя!

Другую засаб партыю выйграў малады чэмпіён Аўстрыі гросмайстар Эліскасес. Ён іграў чорнымі стара-індыйскую абарону супроць Левенфіша. Левенфіш здаўся на 44 ходзе. [illegible]

У вельмі вострай і напружанай барацьбе прахадзіла партыя Батвінік—Румін.

Батвініку ўдалося ліквідаваць атакі чорных.

К перапынку партыя была адкладзена са значнымі шансамі на выйгрыш у белых.

З вялікай [illegible] сачылі гледачы за партыяй Ласкер — Ліліенталь. [illegible]

29 мая ў 12-м туры іграюць Румін — Капабланка, Ліліенталь — Батвінік, Флор—Рагозін, Эліскасес — Ласкер, Кан—Левенфіш.

Пасля 11 туру наперадзе Капабланка — 8 ачкоў, на другім месцы Батвінік — 6 і адна адкладзеная; далей ідуць Флор і Ліліенталь — па 5.5 ачкоў, Рагозін — 5 і адна адкладзеная; Ласкер і Эліскасес — па 6, Кан — 4.5 і адна адкладзеная; Левенфіш — 4,5 і Румін — 4 і адна адкладзеная.

УСЕБЕЛАРУСКАЯ НАРАДА НІЗАВЫХ РАБОТНІКАЎ ФІЗКУЛЬТУРЫ

27—28 мая ў Менску адбывалася ўсебеларуская нарада нізавых работнікаў фізкультуры па пытанню аб рэалізацыі рашэнняў X з'езда ВЛКСМ па ўмацаванню нізавых фізкультурных калектываў. У нарадзе прынялі ўдзел 200 нізавых работнікаў фізкультуры. Прыехаўшыя ў Менск прадстаўнікі буйнейшых фізкультурных калектываў СССР — аўтазавода імя Сталіна, Электракамбіната, Трохгорнай мануфактуры (Масква) і завода «Красная заря» (Ленінград) — падзяліліся вопытам сваёй работы з работнікамі фізкультуры БССР.

У нарадзе прынялі ўдзел прыехаўшы з Масквы адказны сакратар ВСФК СССР т. Харчэнка, тт. Кудзелька, Аўгустайціс, Манаеў, члены бюро ЦК ЛКСМБ, прэзідыумаў ЦСПСБ і ВСФК БССР.

У спрэчках па дакладу выступіла 40 чал. Яны падверглі крытыцы недахопы работы нізавых калектываў і кіраўніцтва калектывамі з боку советаў фізкультуры.

Выпрацаван рад мерапрыемстваў па паляпшэнню работы калектываў фізкультуры. [illegible]

РОЗЫГРЫШ ПА ФУТБОЛУ НА ПАРШЫНСТВА РАЕНА

ОРША, 28 мая. (Па тэлефону). У Оршы пачаўся міжсаюзны розыгрыш па футболу на першынства раёна. 27 мая на футбольным полі аршанскага чыгуначнага вузла адбылася першая сустрэча па футболу паміж камандамі «Лакаматыў» і «Дынамо». [illegible] з рахункам 4:0 на карысць каманды «Лакаматыў».

Розыгрыш [illegible] вялікую колькасць каманд.

Н. СТРЭЛЬЧАНКА.

ПЕРШЫЯ СПАБОРНІЦТВЫ НА БЕГАВОЙ ДАРОЖЦЫ

Сёння, у 5 г. вечара, на ўсебеларускім стадыёне пачынаюцца першыя ў гэтым сезоне гарадскія легкаатлетычныя спаборніцтвы. У праграме спаборніцтваў бег на ўсе класічныя дыстанцыі, прыжкі з месца і з разбегу ў даўжыню і ў вышыню, прыжкі з шастом, мятанне молата, гранаты, дыска, штурханне ядра. Спаборніцтвы прадоўжацца два дні.

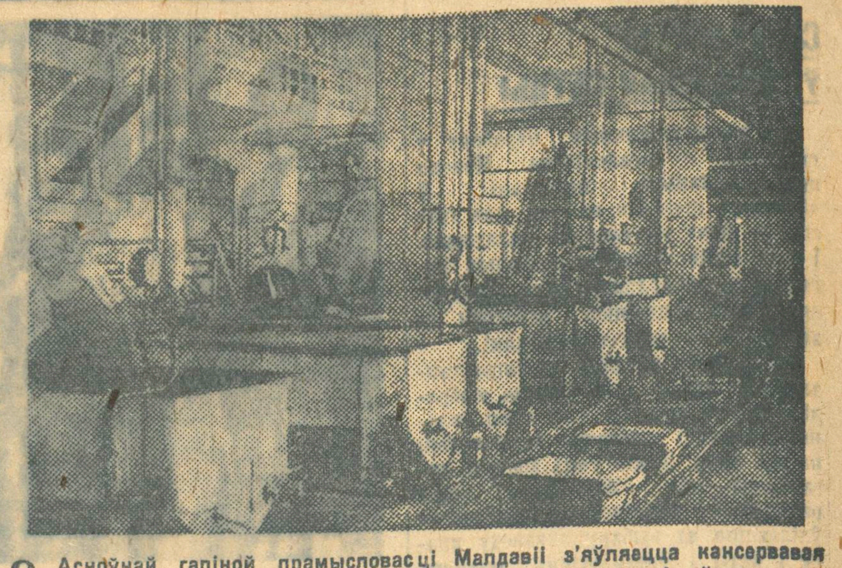

3. Асноўнай галіной прамысловасці Малдавіі з'яўляецца кансервавая прамысловасць. Малдаўскія кансервы ўжо заваявалі ўсесаюзнае прызнанне. Іх ведаюць і рабочыя Данбаса, і зімоўшчыкі Поўначы. НА ЗДЫМКУ: апаратнае аддзяленне кансервавага завода імя Ткачэнка ў Малдаўскай АССР.

КІНО

„Я ЛЮБЛЮ“

Карціна пастаўлена па аднайменнаму раману маладога пісьменніка А. Аўдзеенка. Раман, як вядома, атрымаў шырокае прызнанне [illegible]

К. ГУБАРЭВІЧ.

ЗДАРЭННІ

* Афёра навальніцы. Гр. В. І. Варонін, які працаваў на Даўгабродскай вуліцы, дом № 86, у Менску, 25 мая ў часе навальніцы пры спробе выключыць у сябе дома электрычны ток быў забіты разрадам [illegible] электрычнасці.

* Крадзеж у буфеце. Кухонны рабочы сталовай № 3 Менвангандля С. І. Матусевіч, маючы ключы, якія падыходзілі да замкоў буфета і кладовай, часта краў прадукты і грошы. Усяго ім было ўкрадзена прадуктаў і грошай звыш чым на 400 руб. Матусевіч быў злоўлен на месцы злачынства буфетчыцай Гурман.

ПАВЕДАМЛЕННІ

31 мая, у 8 г. вечара, у памяшканні партгабінета Кагановіцкага РК КП(б)Б [illegible]

*

1 чэрвеня, у 7 г. вечара, у Доме партактыва (вялікая зала) адбудзецца кансультацыя т. Галанзы аб совецкім службачым для прапагандыстаў, агітатараў і бяседчыкаў.

Білеты атрымаць у Доме партактыва.

Адказны рэдактар Н. СТЭРНІН.

Памяшканне польск. тэатра (Совецкая, 17, тэл. 25.153)	Апошнія гастролі тэатра Чырвонай арміі БВА 30 мая А. Талстой. Смерць Івана Грознага
«Чырвоная зорка»	Я ЛЮБЛЮ

«Пролетарый»	АДНОЙЧЫ ЛЕТАМ
«Інтэрнацыянал»	КАНДУІТ
«Спартак»	МІС-МЕНД 1 серыя
Дзіцячы гукавы кінотэатр	КАНДУІТ

Гукавы кінотэатр „ПРОЛЕТАРЫЙ“
Ад 31 мая
НОВЫ ГУКАВЫ МАСТАЦКІ ФІЛЬМ
Пастаноўка—Г. В. Александрава
„ЦЫРК“
У галоўных ролях:
Марыён Дыксон—заслуж. арт. рэспублікі Л. П. Орлова.
Дырэктар цырка — В. С. Валодзін.
Раечка, дачка дырэктара—Е. К. Мельнікава.
Кнейшыц, прадпрыемца—П. В. Масальскі.
Скамейкін, канструктар-аматар—А. М. Камісараў.
Мартынаў—С. Д. Столяроў.
Капітан Борнео-дрэсіроўшчык—засл. арт. рэспуб: Ф. І. Курыхін.
Папярэдні продаж білетаў ШТОДЗЕННА з 12 гадз. дня.
Пачатак сеансаў: 6, 7-45, 9-20 і 11 г. веч.

ХАВАЦЬ ГРОШЫ ў ашчадкасах ВЫГОДНА і ЗРУЧНА!

Ашчадкасы плоцяць укладчыку працэнты
Укладчык свабодна распараджаецца сваім укладам, без усякіх абмежаванняў
Даходы па ўкладах а таксама ўклады, пераходзячыя па спадчыне, не падлягаюць абкладанню падаткам
Цэласць сум і кашторкасцей унасімых ў ашчадкасы гарантуецца ўрадам Саюза ССР
ПОЎНАЯ ТАЙНА ЎКЛАДУ

Памяшканне Белдзяржтэатра
Гастролі дзяржаўнага тэатра імя МЕЙЕРХОЛЬДА
30 мая
А. Грыбаедаў
„Горе уму“
Пачатак у 8 г. вечара.
Білеты прадаюцца ў касе тэатра з 12 да 2 і з 5 да 8 г. вечара.
Хто спозніцца, у глядзельную залу дапушчан не будзе.

БЕЛАРУСКАЕ АДДЗЯЛЕННЕ САЮЗСНАБАСОАВІЯХІМА
мае вялікі асартымент ваенна-вучэбных наглядных дапаможнікаў і прылад,
па стралковай справе, тапаграфіі, проціпаветранай хімічнай абароне, дробнакаліберныя вінтоўкі, пісталеты дробнакаліберныя, духавыя стрэльбы, вучэбныя ахалашчоныя і разразныя стрэльбы, паляўнічыя стрэльбы, гільзы да іх—папяровыя і медныя.
Вялікі выбар дзіцячых ваенізаваных цацак і авіямадэльных матэрыялаў.
Магазіны Бел. аддзялення Саюзснабасоавіяхіма знаходзяцца ў г. Менску — плошча Волі, тэл. № 23-068, і ў г. Оршы, Магілеве, Гомелі і Бабруйску.
БЕЛАРУСКАЕ АДДЗЯЛЕННЕ САЮЗСНАБАСОАВІЯХІМА

ЗВЯРЫНЕЦ ШТОДЗЕНЬ ГАСТРОЛІ
румынскага неўстрашымага ўсмірыцеля дзікіх звяроў Макса з яго групай дрэсіраваных ЛЬВОЎ.
ШТОДЗЕНЬ 4 ВЫСТУПЛЕННІ—у 12 г. і ў 3 г. дня, у 6 г. і ў 9 г. веч.
Паказальнае кармленне звяроў у 8 гадзін вечара
Дэманструецца поўны склад звяроў і птушак фаўны СССР і заграніцы.

ПАТРАБУЙЦЕ
ВА ЎСІХ АПТЭКАХ, У МАГАЗІНАХ САНІТАРЫІ І ГІГІЕНЫ
«СЕКАРОВСКАЯ ЖИДКОСТЬ» (Выцяжка з семянных залоз). Дазволена НКАЗдароўя. Клінічна выпрабаваны ўмацоўваючы сродак супроць знясілення, упадку сіл, палавога бяссілля і неўрастэніі ва ўсіх яе відах.
«ТИОЛАН» (Нафталана-цынкавая мазь). Дазволена Мосздраўаддзелам. Сродак супроць прышчоў, сыпі, каросты, красаты, зуду скуры і іншых касметычных недахопаў.
«КАРБОЛЕН» Актывізаваны медыцынскі вугаль пры страўнічна-кішэчных захворваннях, узмоцненым бражэнні ў кішэчніку (газаўтварэнні), атручваннях грыбамі і нядобраякаснымі прадуктамі.
«АНЕСТЕЗОЛ» Навейшы сродак супроць гемароя. Знішчае боль, зуд, кровецячэнне і трэшчыны на слізістай абалонцы тоўстай кішкі.
«АЛЛИЛСАТ» Карлізаваная, часночная выцяжка. Дазволена НКАЗдароўя. Рэкамендуецца ўрачамі пры агульным артэрыясклерозе з гіпертоніяй і без гіпертоніі, пры атоніі кішэчніка, калітах са схільнасцю да запораў і пры з'явах сардэчнай астмы.
«ВАГИЛЕН» Вагінальныя процізачатачныя шарыкі. Сродак, які прадухіляе цяжарнасць. Ухвалена камісіяй НКАЗдароўя па барацьбе з абортамі.
Спосаб ужывання пры кожнай упакоўцы.
Пры адсутнасці на мясцах звярачайцеся непасрэдна:
Химико-фармацевтическая фабрика «Гален-Москва»
Москва, 55, 2-й Вышеславцев переулок, 6.

У аддзел аб'яў званіце па тэл. 21-845

Тыраж 90550 экз.
Друкарня газеты «Звязда», Менск, Совецкая, 63.
Уп. Галоўлітбела № К—95.